

ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัดตาก

1. ข้อมูลทั่วไปของจังหวัด

1.1 ลักษณะทางภูมิศาสตร์

1.1.1 ขนาดและที่ตั้ง

จังหวัดตากตั้งอยู่ภาคเหนือตอนล่างของประเทศไทย มีพื้นที่ทั้งหมด 16,406.65 ตารางกิโลเมตร เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 4 ของประเทศ และเป็นอันดับ 2 ของภาคเหนือ ตั้งอยู่ระหว่างเส้นรุ้งที่ 15 องศา 50 ลิปดา 36 พิลิปดาเหนือ และเส้นแวงที่ 99 องศา 7 ลิปดา 22 พิลิปดาตะวันออก สูงกว่าระดับน้ำทะเล 116.2 เมตร มีระยะทางห่างจากกรุงเทพฯ เป็นระยะทาง 426 กิโลเมตร สภาพภูมิประเทศของจังหวัดตากเป็นพื้นที่ตามแนวเทือกเขา โดยสภาพพื้นที่จะถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ โดยมีเทือกเขาถนนธงชัยกั้นกลาง ทำให้ลักษณะภูมิอากาศแตกต่างกันไป เนื่องจากเทือกเขาถนนธงชัยเป็นตัวปะทะมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ที่พัดมาจากมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน ทำให้ซีกตะวันออกได้รับความชุ่มชื้นจากลมมรสุมไม่เต็มที่ มีสภาพแห้งแล้ง ส่วนฝั่งตะวันตกจะได้รับอิทธิพลจากลมมรสุมมากกว่า ทำให้ปริมาณฝนตกมีความชุ่มชื้นโดยเฉพาะในที่อยู่เขตภูเขา

1.1.2 อาณาเขตติดต่อ

ทิศเหนือ	ติดต่อกับ	จังหวัดแม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง
ทิศใต้	ติดต่อกับ	จังหวัดกำแพงเพชร อุทัยธานี นครสวรรค์ และกาญจนบุรี
ทิศตะวันออก	ติดต่อกับ	จังหวัดสุโขทัย
ทิศตะวันตก	ติดต่อกับ	ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมแห่งประเทศไทย โดยมีแม่น้ำเมย เป็นเส้นกั้นพรมแดน

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินจังหวัดตาก ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2567

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

สภาพภูมิประเทศโดยทั่วไปของจังหวัดตาก เป็นป่าและภูเขาสลับซับซ้อน มีเทือกเขาถนนธงชัยเป็นแนวยาวตั้งแต่เหนือจรดใต้ แบ่งพื้นที่จังหวัดออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ คือ

ส่วนที่ 1 ตั้งอยู่ด้านทิศตะวันออก ประกอบด้วย 4 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา และอำเภอวังเจ้า ลักษณะของพื้นที่ส่วนใหญ่เป็นภูเขาสูงและที่ราบสูงร้อยละ 65 ของพื้นที่ ปกคลุมด้วยป่าโปร่ง และป่าไม้เบญจพรรณ พื้นที่ลาดเอียงลงสู่แม่น้ำปิงและแม่น้ำวังทำให้เกิดพื้นที่ราบแคบริมสองฝั่งของแม่น้ำตลอดพื้นที่จังหวัดตาก

ส่วนที่ 2 ตั้งอยู่ทางด้านทิศตะวันตก ประกอบด้วย 5 อำเภอ ได้แก่อำเภอแม่สอด อำเภอพบพระ อำเภอแม่ระมาด อำเภออุ้มผาง และอำเภอท่าสองยาง ลักษณะของพื้นที่ประกอบด้วยภูเขาสูงร้อยละ 80 ของพื้นที่ ซึ่งปกคลุมไปด้วยป่าโปร่ง ป่าดงดิบ และป่าสน มีพื้นที่ราบแคบๆ อยู่ตามริมฝั่งแม่น้ำเมย และมีพื้นที่เนินและลอนลาดกว้างประมาณ 15 กิโลเมตร ในอำเภอแม่สอด ภูมิอากาศได้รับอิทธิพลมาจากมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน มีความชุ่มชื้น ฝนตกมากกว่าซีกด้านตะวันออก

1.3 ลักษณะภูมิอากาศ

1.3.1 สภาพอากาศทั่วไป

ลักษณะอากาศของจังหวัดตาก ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของลมมรสุมที่พัดประจำฤดูกาล 2 ชนิด คือ ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือ ซึ่งพัดพามวลอากาศเย็นและแห้งจากประเทศจีนปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูหนาว ทำให้จังหวัดตากมีอากาศหนาวเย็นและแห้ง กับลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้ ซึ่งพัดพามวลอากาศชื้นจากทะเลและมหาสมุทรปกคลุมประเทศไทยในช่วงฤดูฝน ทำให้จังหวัดนี้มีฝนตกทั่วไป

1.3.2 ฤดูกาล

ฤดูกาลของจังหวัดตาก พิจารณาตามลักษณะลมฟ้าอากาศของประเทศไทย แบ่งออกได้เป็น 3 ฤดู ดังนี้

ฤดูหนาว เริ่มประมาณกลางเดือนตุลาคมถึงกลางเดือนกุมภาพันธ์ ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันออกเฉียงเหนือพัดปกคลุมประเทศไทย อากาศโดยทั่วไปจะหนาวเย็นและแห้ง เดือนที่มีอากาศหนาวที่สุดคือเดือนธันวาคมและมกราคม

ฤดูร้อน เริ่มประมาณกลางเดือนกุมภาพันธ์ถึงกลางเดือนพฤษภาคม ซึ่งเป็นช่วงที่มีอากาศร้อนอบอ้าว โดยเฉพาะในเดือนเมษายนเป็นเดือนที่มีอากาศร้อนอบอ้าวที่สุดในรอบปี

ฤดูฝน เริ่มประมาณกลางเดือนพฤษภาคมถึงกลางเดือนตุลาคม ซึ่งเป็นช่วงที่ลมมรสุมตะวันตกเฉียงใต้พัดเข้าสู่ประเทศไทย อากาศจะเริ่มชุ่มชื้นและมีฝนตกชุกตั้งแต่ประมาณกลางเดือนพฤษภาคมเป็นต้นไป เดือนที่มีฝนตกมากที่สุดคือเดือนกันยายน

ที่มา : ศูนย์ภูมิอากาศ กองพัฒนาอุตุนิยมวิทยา กรมอุตุนิยมวิทยา

1.4 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

จังหวัดตาก มีเนื้อทั้งหมด 10,254,156 ไร่ สามารถจำแนกประเภทการใช้ที่ดิน แบ่งออกเป็น 5 กลุ่ม คือ พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีเนื้อที่ 197,688 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.93 ของเนื้อที่จังหวัด พื้นที่เกษตรกรรม (A) มีเนื้อที่ 2,170,766 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 21.17 ของเนื้อที่จังหวัด พื้นที่ป่าไม้ (F) มีเนื้อที่ 7,592,940 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 74.04 ของเนื้อที่จังหวัด พื้นที่น้ำ (W) มีเนื้อที่ 198,868 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.94 ของเนื้อที่จังหวัด และพื้นที่เบ็ดเตล็ด (M) มีเนื้อที่ 93,894 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 0.92 ของเนื้อที่จังหวัด โดยการใช้ประโยชน์ในแต่ละประเภท มีรายละเอียดดังนี้

1.4.1 พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง (U) มีเนื้อที่ 197,688 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 1.93 ของเนื้อที่จังหวัด ประกอบด้วยตัวเมืองและย่านการค้า หมู่บ้าน/ที่ดินจัดสรรร้าง หมู่บ้านบนพื้นราบ สถานที่ราชการ และสถาบันต่างๆ สนามบิน สถานีรถไฟ ท่าเรือ ถนน ทางรถไฟ พื้นที่อุตสาหกรรมร้าง นิคมอุตสาหกรรม โรงงานอุตสาหกรรม ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร สถานที่ร้าง สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์ สุสาน ป่าช้า สถานีบริการน้ำมัน และสนามกอล์ฟ

1.4.2 พื้นที่เกษตรกรรม (A) มีเนื้อที่ 2,170,766 ไร่ หรือร้อยละ 21.17 ของเนื้อที่จังหวัด ประกอบด้วยพื้นที่นา พืชไร่ ไม้ยืนต้น ไม้ผล พืชสวน ไร่มุขเวียน ทุ่งหญ้าและโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ และเกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม ดังนี้

1.4.2.1 พื้นที่นา (A1) มีเนื้อที่ 288,255 ไร่ หรือร้อยละ 2.81 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ นาไร่ นาข้าว และนาข้าวร่วมกับพืชอื่นๆ

1.4.2.2 พืชไร่ (A2) มีเนื้อที่ 1,030,901 ไร่ หรือร้อยละ 10.06 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ ข้าวโพด อ้อย มันสำปะหลัง ไร่ร้าง และพืชไร่อื่นๆ

1.4.2.3 ไม้ยืนต้น (A3) มีเนื้อที่ 83,166 ไร่ หรือร้อยละ 0.82 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ยืนต้นผสม ยางพารา ปาล์มน้ำมัน ยูคาลิปตัส สัก สะเดา กระถิน กาแฟ หม่อน ไม้ปลูกเพื่อการค้า และไม้ยืนต้นอื่น ๆ

1.4.2.4 ไม้ผล (A4) มีเนื้อที่ 89,850 ไร่ หรือร้อยละ 0.87 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม ไม้ผลผสม ส้ม มะม่วง กัลย มะขาม ลำไย ฝรั่ง มะละกอ และไม้ผลอื่น ๆ

1.4.2.5 พืชสวน (A5) มีเนื้อที่ 7,693 ไร่ หรือร้อยละ 0.07 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ พืชสวนผสม พืชผัก ไม้ดอก ไม้ประดับ สตรอเบอรี่ เสาวรส พืชสมุนไพร นาหญ้า แคนตาลูป และพืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม

1.4.2.6 ไร่หมุนเวียน (A6) มีเนื้อที่ 618,693 ไร่ หรือร้อยละ 6.04 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ ไร่หมุนเวียนร้าง พืชไร่ผสม (ไร่หมุนเวียน) ข้าวโพด (ไร่หมุนเวียน) อ้อย (ไร่หมุนเวียน) มันสำปะหลัง (ไร่หมุนเวียน) ถั่วเหลือง (ไร่หมุนเวียน) ข้าวไร่ (ไร่หมุนเวียน) และกะหล่ำปลี (ไร่หมุนเวียน)

1.4.2.7 ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์ (A7) มีเนื้อที่ 51,885 ไร่ หรือร้อยละ 0.50 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ โรงเรือนร้าง ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์ โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก และโรงเรือนเลี้ยงสุกร

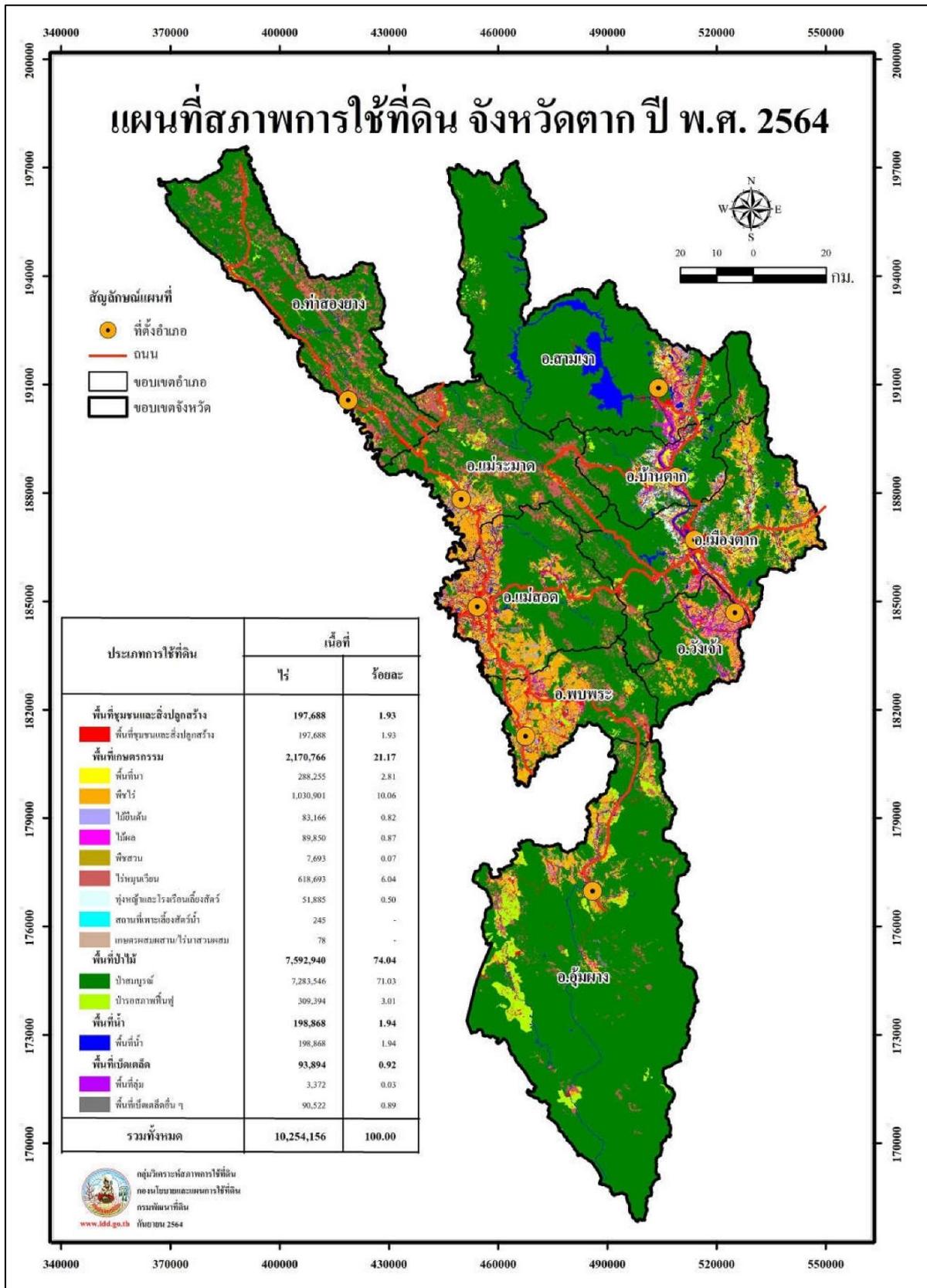
1.4.2.8 สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ (A9) มีเนื้อที่ 245 ไร่ ประกอบด้วย สถานที่เพาะเลี้ยง สัตว์น้ำร้าง สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม และสถานที่เพาะเลี้ยงปลา

1.4.2.9 เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม (A0) มีเนื้อที่ 78 ไร่

1.4.3 พื้นที่ป่าไม้ (F) มีเนื้อที่ 7,592,940 ไร่ หรือร้อยละ 74.04 ของเนื้อที่จังหวัด ได้แก่ ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู มีเนื้อที่ 61,959 ไร่ หรือร้อยละ 0.60 ของเนื้อที่จังหวัด ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ 2,413,493 ไร่ หรือร้อยละ 23.54 ของเนื้อที่จังหวัด ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู มีเนื้อที่ 247,435 ไร่ หรือร้อยละ 2.41 ของเนื้อที่จังหวัด ป่าผลัดใบสมบูรณ์ มีเนื้อที่ 4,870,053 ไร่ หรือร้อยละ 47.49 ของเนื้อที่จังหวัด ตามลำดับ

1.4.4 พื้นที่น้ำ (W) มีเนื้อที่ 198,868 ไร่ หรือร้อยละ 1.94 ของเนื้อที่จังหวัด

1.4.5 พื้นที่เบ็ดเตล็ด (M) ในจังหวัดตากมีเนื้อที่ 93,894 ไร่ หรือร้อยละ 0.92 ของเนื้อที่จังหวัด

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
U	พื้นที่ชุมชนและสิ่งปลูกสร้าง	197,688	1.93
U101	ตัวเมืองและย่านการค้า	11,555	0.11
U200	หมู่บ้าน/ที่ดินจัดสรรร้าง	153	-
U201	หมู่บ้านบนพื้นราบ	100,668	0.98
U202	หมู่บ้านชาวไทยภูเขา	21,131	0.21
U300	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ ว่าง	28	-
U301	สถานที่ราชการและสถาบันต่าง ๆ	24,528	0.24
U401	สนามบิน	1,383	0.01
U403	สถานีขนส่ง	930	0.01
U405	ถนน	18,576	0.18
U500	พื้นที่อุตสาหกรรมร้าง	617	0.01
U501	นิคมอุตสาหกรรม	15	-
U502	โรงงานอุตสาหกรรม	9,724	0.10
U503	ลานตากและแหล่งรับซื้อทางการเกษตร	2,313	0.02
U600	สถานที่ว่าง	18	-
U601	สถานที่พักผ่อนหย่อนใจ	1,108	0.01
U602	รีสอร์ท โรงแรม เกสต์เฮาส์	806	0.01
U603	สุสาน ป่าช้า	369	-
U604	ศูนย์อพยพ	2,973	0.03
U605	สถานีบริการน้ำมัน	322	-
U701	สนามกอล์ฟ	471	0.01
A	พื้นที่เกษตรกรรม	2,170,766	21.17
A1	พื้นที่นา	288,255	2.81
A100	นาร้าง	3,073	0.03
A101	นาข้าว	234,876	2.29
A101+A202	นาข้าว+ข้าวโพด	43,870	0.43
A101+A208	นาข้าว+ถั่วเขียว	1,358	0.01
A101+A209	นาข้าว+ถั่วเหลือง	4,980	0.05
A101+A502	นาข้าว+พืชผัก	23	-
M201+A101	พื้นที่ลุ่ม+นาข้าว	75	-
A2	พืชไร่	1,030,901	10.06
A200	ไร่ร้าง	16,983	0.17
A201	พืชไร่ผสม	569	0.01
A202	ข้าวโพด	547,121	5.34
A202+A208	ข้าวโพด+ถั่วเขียว	4,135	0.04
A202+A210	ข้าวโพด+ถั่วลิสง	92	-
A202+A217	ข้าวโพด+มันฝรั่ง	198	-

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A202+A229	ข้าวโพด+พริก	46	-
A203	อ้อย	121,133	1.18
A204	มันสำปะหลัง	332,260	3.24
A206	ยาสูบ	1,341	0.01
A207	ฝ้าย	19	-
A208	ยาสูบ + พืชผัก	2,031	0.02
A209	ถั่วเหลือง	25	-
A210	ถั่วลิสง	113	-
A215	งา	69	-
A216	ข้าวไร่	1,867	0.02
A217	มันฝรั่ง	607	0.01
A218	มันแกว	16	-
A220	แตงโม	37	-
A223	กะหล่ำปลี	668	0.01
A224	มะเขือเทศ	260	-
A229	พริก	1,285	0.01
A234	กัญชา กัญชง	11	-
A235	กระเจี๊ยบแดง	15	-
A3	ไม้ยืนต้น	83,166	0.82
A300	ไม้ยืนต้นร้าง/เสื่อมโทรม	2,321	0.02
A301	ไม้ยืนต้นผสม	18,272	0.18
A302	ยางพารา	17,871	0.17
A303	ปาล์มน้ำมัน	2,593	0.03
A304	ยูคาลิปตัส	17,099	0.17
A305	สัก	19,173	0.19
A306	สะเดา	226	-
A308	กระถิน	39	-
A312	กาแพ	224	-
A314	หม่อน	59	-
A315	ไผ่ปลูกเพื่อการค้า	619	0.01
A316	นุ่น	458	0.01
A317	หมาก	272	-
A318	จามจุรี	3,733	0.04
A319	ตีนเป็ด	36	-
A321	ยมหอม มะฮอกกานี	11	-
A322	กฤษณา	83	-
A323	ตะกู	77	-

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A4	ไม้ผล	89,850	0.87
A400	ไม้ผลร้าง/เสื่อมโทรม	1,807	0.02
A401	ไม้ผลผสม	27,772	0.27
A402	ส้ม	1,482	0.01
A403	ทุเรียน	380	-
A404	เงาะ	20	-
A405	มะพร้าว	477	0.01
A406	ลิ้นจี่	47	-
A407	มะม่วง	2,552	0.02
A408	มะม่วงหิมพานต์	33	-
A409	พุทรา	40	-
A410	น้อยหน่า	112	-
A411	กล้วย	10,115	0.10
A412	มะขาม	1,315	0.01
A413	ลำไย	37,041	0.36
A414	ฝรั่ง	1,440	0.01
A415	มะละกอ	2,722	0.03
A416	ขนุน	64	-
A417	กระท้อน	27	-
A418	ชมพู	49	-
A422	มะนาว	1,010	0.01
A423	ไม้ผลเมืองหนาว	709	0.01
A426	แก้วมังกร	15	-
A427	ส้มโอ	581	0.01
A429	มะปราง มะยงชิด	15	-
A431	ทับทิม	25	-
A5	พืชสวน	7,693	0.07
A500	พืชสวนร้าง/เสื่อมโทรม	126	-
A501	พืชสวนผสม	103	-
A502	พืชผัก	5,269	0.05
A503	ไม้ดอก ไม้ประดับ	1,972	0.02
A506	สตรอเบอรี่	76	-
A507	เสาวรส	22	-
A509	พืชสมุนไพร	26	-
A510	นาหญ้า	43	-
A512	แคนตาลูป	56	-

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
A6	ไร่มุมนเวียน	618,693	6.04
A600	ไร่มุมนเวียนร้าง	121,972	1.19
A601	พืชไร่ผสม(ไร่มุมนเวียน)	51,021	0.50
A602	ข้าวโพด(ไร่มุมนเวียน)	342,434	3.34
A603	อ้อย(ไร่มุมนเวียน)	30	-
A604	มันสำปะหลัง(ไร่มุมนเวียน)	44	-
A609	ถั่วเหลือง(ไร่มุมนเวียน)	41	-
A616	ข้าวไร่(ไร่มุมนเวียน)	97,524	0.95
A623	กะหล่ำปลี(ไร่มุมนเวียน)	5,627	0.06
A7	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์และโรงเรือนเลี้ยงสัตว์	51,885	0.50
A700	โรงเรือนร้าง	284	-
A701	ทุ่งหญ้าเลี้ยงสัตว์	46,594	0.45
A702	โรงเรือนเลี้ยงโค กระบือ และม้า	3,204	0.03
A703	โรงเรือนเลี้ยงสัตว์ปีก	627	0.01
A704	โรงเรือนเลี้ยงสุกร	1,176	0.01
A9	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ	245	-
A900	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำร้าง	50	-
A901	สถานที่เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำผสม	11	-
A902	สถานที่เพาะเลี้ยงปลา	184	-
A0	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	78	-
A001	เกษตรผสมผสาน/ไร่นาสวนผสม	78	-
F	พื้นที่ป่าไม้	7,592,940	74.04
F100	ป่าไม้ผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	61,959	0.60
F101	ป่าไม้ผลัดใบสมบูรณ์	2,413,493	23.54
F200	ป่าผลัดใบรอสภาพฟื้นฟู	247,435	2.41
F201	ป่าผลัดใบสมบูรณ์	4,870,053	47.49
W	พื้นที่น้ำ	198,868	1.94
W101	แม่น้ำ ลำห้วย ลำคลอง	90,629	0.88
W102	หนอง บึง ทะเลสาบ	6,765	0.07
W201	อ่างเก็บน้ำ	84,109	0.82
W202	บ่อน้ำในไร่นา	16,004	0.16
W203	คลองชลประทาน	1,361	0.01
M	พื้นที่เบ็ดเตล็ด	93,894	0.92
M101	ทุ่งหญ้าธรรมชาติ	5,840	0.06
M102	ทุ่งหญ้าสลับไม้พุ่ม/ไม้ละเมาะ	63,459	0.62
M103	ไผ่ป่า ไผ่หนาม	388	-
M201	พื้นที่ลุ่ม	3,339	0.03

สัญลักษณ์	ประเภทการใช้ที่ดิน	เนื้อที่	
		ไร่	ร้อยละ
M202+A202	พื้นที่ลุ่ม+ข้าวโพด	33	-
M300	เหมืองเก่า บ่อขุดเก่า	4,811	0.05
M301	เหมืองแร่	6,708	0.07
M302	บ่อลูกรัง	3,086	0.03
M303	บ่อทราย	55	-
M304	บ่อดิน	892	0.01
M401	พื้นที่กองวัสดุ	118	-
M403	ที่หินโผล่	2,873	0.03
M405	พื้นที่ถม	2,078	0.02
M701	ที่ทิ้งขยะ	214	-
รวมทั้งหมด		10,254,156	100.00

หมายเหตุ : 1) การใช้ที่ดินเป็นการใช้ที่ดินทั้งในและนอกพื้นที่เขตป่าตามกฎหมาย

2) เนื้อที่ได้จากการคำนวณโดยระบบภูมิสารสนเทศ (GIS) และทำการถ่วงน้ำหนักกับเนื้อที่จาก กรมการปกครองและกรมแผนที่ทหาร 16,406.65 ตารางกิโลเมตร หรือ 10,254,156 ไร่

3) $x + y$ หมายถึงพื้นที่ที่มีการใช้ที่ดิน 2 ครั้งต่อปี การใช้ที่ดินในฤดูฝน+การใช้ที่ดินในฤดูแล้ง

ที่มา : สถาบันพัฒนาที่ดินจังหวัดตาก ข้อมูลปี พ.ศ.2564

1.5 ทรัพยากรธรรมชาติที่สำคัญ

1.5.1 ทรัพยากรธรณี

กระบวนการเปลี่ยนแปลงของธรณีสัณฐานตั้งแต่อดีตมาจนถึงปัจจุบันมีอิทธิพลต่อการเกิดภูมิประเทศที่เป็นทั้งเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ที่ราบระหว่างหุบเขาในพื้นที่จังหวัดตาก ซึ่งการเปลี่ยนแปลงของหินฐานธรณีนี้นำให้เกิดการคดโค้งของชั้นหิน รอยเลื่อน รอยแยก การยกตัว และตัวของชั้นหิน เป็นต้น และเป็นจังหวัดที่มีลักษณะทางธรณีวิทยาเกือบครบทุกอายุ ประกอบด้วย หินแปร หินตะกอน และหินอัคนี

จังหวัดตากมีทรัพยากรแร่พื้นฐานที่สำคัญทางเศรษฐกิจหลายชนิด จำแนกเป็นพื้นที่แหล่งแร่ได้ 17 ชนิด ได้แก่ ตะกั่ว-สังกะสี ดีบุก-ทังสแตน พลวง ทองคำ โดโลไมต์ แบไรต์ ฟลูออไรต์ เฟลด์สปาร์ ถ่านหิน หินน้ำมัน หินแกรนิตชนิดหินประดับ หินอ่อน หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมก่อสร้าง หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมเคมี หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมซีเมนต์ หินปูนเพื่ออุตสาหกรรมอื่น ๆ และหินปูนโดโลไมต์ โดยพื้นที่แหล่งแร่มีเนื้อที่รวมกันประมาณ 4,745 ตารางกิโลเมตร คิดเป็นประมาณร้อยละ 28 ของพื้นที่จังหวัดตาก

ที่มา : กรมทรัพยากรธรณี กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

1.5.2 ทรัพยากรป่าไม้

จังหวัดตากจำแนกประเภทป่าตามกฎหมาย ได้ดังนี้

ที่	ประเภทป่า	ป่า/แห่ง	เนื้อที่ (ไร่)
1	ป่าสงวนแห่งชาติ	15	7,567,768.00
2	อุทยานแห่งชาติ	4	595,019.00
3	วนอุทยานแห่งชาติ	3	703,690.00
4	เตรียมการอุทยานแห่งชาติ	2	9,997.00
5	เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า	3	3,359,888.15

ที่	ประเภทป่า	ป่า/แห่ง	เนื้อที่ (ไร่)
6	เขตห้ามล่าสัตว์ป่า	-	-
7	เตรียมการเขตห้ามล่าสัตว์ป่า	1	54,944.53
8	สวนรุกขชาติ	-	-
9	สวนพฤกษศาสตร์	-	-

ที่มา : ข้อมูล 1 สำนักจัดการป่าไม้พื้นที่ 4 (ตาก)

ที่มา : ข้อมูล 2-9 สำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 (ตาก)

ข้อมูลพื้นที่ป่า : เฉพาะจังหวัดตาก ไม่รวมจังหวัดข้างเคียงที่อยู่ในความควบคุมดูแลของสำนักบริหารพื้นที่อนุรักษ์ที่ 14 (ตาก)

หมายเหตุ : 1) พื้นที่ป่าสงวนฯ บางป่ามีอาณาเขตเกินขอบเขตพื้นที่ของจังหวัดและอุทยานแห่งชาติเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าบางแห่งประกาศทับซ้อนป่าสงวนฯ

2) เนื้อที่ของอุทยานฯ ได้รวมถึงอุทยานฯ เตรียมประกาศและอุทยานฯ ที่ดำเนินการสำรวจด้วย

3) อุทยานฯ เตรียมประกาศและอุทยานฯ ที่ดำเนินการสำรวจ มีพื้นที่ทับซ้อนป่าสงวนฯ

1.6 การแบ่งเขตการปกครองและประชากร

1.6.1 การแบ่งเขตการปกครอง

จังหวัดตากแบ่งเขตการปกครองเป็น 9 อำเภอ 63 ตำบล 566 หมู่บ้าน การปกครองส่วนท้องถิ่น จำนวน 69 แห่ง องค์การบริหารส่วนจังหวัด 1 แห่ง เทศบาล 19 แห่ง (เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 1 แห่ง เทศบาลตำบล 17 แห่ง) องค์การบริหารส่วนตำบล 50 แห่ง 36 ชุมชน

1.6.2 ประชากร

จังหวัดตากมีจำนวนประชากรทั้งสิ้น 702,379 คน เป็นชาย 354,819 คน หญิง 347,560 คน เป็นผู้อยู่ในกำลังแรงงาน 288,650 คน, ผู้มีงานทำ 286,019 คน, ผู้ว่างงาน 2,235 คน เป็นแรงงานในภาคเกษตรกรรม 131,231 คน คิดเป็นร้อยละ 45.46 ของผู้อยู่ในกำลังแรงงาน

ที่มา : 1) สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก, สถานการณ์ด้านแรงงาน ไตรมาส 3 ปี พ.ศ. 2568 ข้อมูล ณ พฤศจิกายน 2568

2) สำนักทะเบียนกลาง ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2568

1.7 สถานการณ์ด้านทรัพยากรการผลิตและแนวโน้ม

1.7.1 ข้อมูลทรัพยากรน้ำ

1.7.1.1 ข้อมูลชลประทาน

อ่างเก็บน้ำ			ความจุ ลบ.ม.
โครงการชลประทานขนาดใหญ่	1	แห่ง	
- เขื่อนภูมิพล			13,462.00
โครงการชลประทานขนาดกลาง	4	แห่ง	
- อ่างเก็บน้ำห้วยลึก			5.80
- อ่างเก็บน้ำห้วยแม่สอด			5.50
- อ่างเก็บน้ำแม่สอดตอนบน			13.00
- อ่างเก็บน้ำห้วยแม่ท้อ			63.00
โครงการชลประทานขนาดเล็ก	123	แห่ง	8.14
โครงการ ปชด.	22	แห่ง	0.02
โครงการชลประทานอันเนื่องมาจากพระราชดำริ	47	แห่ง	11.55
โครงการเพื่อความมั่นคง	4	แห่ง	1.37
รวม	201	แห่ง	13,570.38

1.7.1.2 ข้อมูลพื้นที่ชลประทาน

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร	พื้นที่ชลประทาน (ไร่)	ร้อยละต่อพื้นที่ทั้งหมด	ร้อยละต่อพื้นที่ทำการเกษตร
เมืองตาก	999,792.25	171,443.19	24,694	2.47	14.40
บ้านตาก	620,306.25	64,868.66	15,094	2.43	23.27
สามเงา	1,732,450.00	73,138.77	7,770	0.45	10.62
วังเจ้า	205,375.00	84,929.73	2,537	1.24	2.99
แม่สอด	1,241,318.75	200,285.68	10,773	0.87	5.38
แม่ระมาด	922,212.50	200,905.94	2,592	0.28	1.29
ท่าสองยาง	1,200,245.00	120,106.16	-	-	-
พบพระ	629,087.50	96,536.70	-	-	-
อุ้มผาง	2,703,368.75	172,068.52	-	-	-
รวม	10,254,156.00	1,184,283.35	63,460	0.62	5.36

ที่มา : โครงการชลประทานตาก (ข้อมูล ณ วันที่ 29 มกราคม 2568)

1.7.1.3 ข้อมูลด้านทรัพยากรน้ำอื่นๆ

1) บ่อบาดาล

ที่	อำเภอ	บ่อบาดาล (บ่อ)	
		เอกชน	ราชการ
1	เมืองตาก	314	668
2	วังเจ้า	61	149
3	บ้านตาก	74	287
4	สามเงา	252	442
5	แม่สอด	245	269
6	แม่ระมาด	21	88
7	ท่าสองยาง	17	44
8	พบพระ	202	141
9	อุ้มผาง	6	13
รวม		1,192	2,101

ที่มา : 1) บ่อเอกชน สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดตาก ณ ธันวาคม 2567

2) บ่อราชการ สำนักทรัพยากรน้ำบาดาลเขต 7 กำแพงเพชร ณ ธันวาคม 2567

1.7.1.4 ธารน้ำนอกเขตชลประทาน

อำเภอ	แหล่งน้ำในไร่นานอกเขตชลประทาน ขนาด 1,260 ลบ.ม. ปีงบประมาณ					
	2549 - 2563	2564	2565	2566	2567	รวม
เมืองตาก	1,831	161	134	41	61	2,228
วังเจ้า	467	-	16	-	6	489
บ้านตาก	548	-	31	5	9	593
สามเงา	312	15	12	41	15	395
แม่สอด	18	15	-	13	5	51
แม่ระมาด	316	15	29	25	15	400
ท่าสองยาง	260	11	50	-	-	321
พบพระ	61	16	13	-	-	90
อุ้มผาง	532	64	43	24	9	672
รวม	4,345	297	328	149	120	5,239

ที่มา : สถานีพัฒนาที่ดินตาก ข้อมูล ณ วันที่ 8 ตุลาคม 2567

1.7.2 ทรัพยากรดิน

จังหวัดตากมีดินอยู่ทั้งหมด 22 กลุ่มชุดดิน จำแนกออกได้ดังนี้

1.7.2.1 ดินที่พบในพื้นที่ลุ่ม ส่วนใหญ่ใช้ทำนา มีอยู่ 4 กลุ่มชนิดดิน ได้แก่ กลุ่มชุดดินที่ 4, 7, 22 และ 59 มีเนื้อที่ประมาณ 258,875 ไร่ หรือร้อยละ 2.53 ของเนื้อที่จังหวัด

1.7.2.2 ดินในพื้นที่ดอน และพื้นที่เนินเขา ส่วนใหญ่ใช้ปลูกพืชไร่ ไม้ผลต่างๆ บางบริเวณยังคงสภาพเป็นป่าธรรมชาติ มีอยู่ 17 กลุ่มชุดดิน ได้แก่ 21, 22, 29, 31, 33, 35, 36, 38, 40, 41, 46, 47, 48, 52, 55, 56 และ 60 มีเนื้อที่ประมาณ 1,713,394 ไร่ หรือร้อยละ 16.75 ของเนื้อที่จังหวัด

1.7.2.3 ดินในพื้นที่ภูเขาและเทือกเขาสูง ที่มีความลาดชันมากกว่า 35% ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ป่าธรรมชาติ บางบริเวณได้มีการบุกกรุกแผ้วถาง เพื่อปลูกพืชไร่ ไม้ผล และไม้ยืนต้น มีอยู่ 62 กลุ่มชุดดิน มีเนื้อที่ประมาณ 3,463,951 ไร่ หรือร้อยละ 33.76 ของเนื้อที่จังหวัด

นอกจากนี้ ยังพบว่ามีพื้นที่เบ็ดเตล็ด ของที่ลุ่มชื้นแฉะ, พื้นที่อุทยานแห่งชาติและเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า, ที่ดินตัดแปลง, บ่อ, ที่ดินหินพื้นโผล่, ที่ดินเต็มไปด้วยก้อนหิน, ที่อยู่อาศัย และพื้นที่น้ำจำนวน 8 หน่วย มีเนื้อที่ประมาณ 4,817,951 ไร่ หรือร้อยละ 46.96 ของเนื้อที่จังหวัด

ที่มา : สำนักสำรวจที่ดินและวางแผนการใช้ที่ดิน กรมพัฒนาที่ดิน กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

2. ข้อมูลด้านการเกษตรที่สำคัญของจังหวัด

2.1 การใช้ที่ดินเพื่อการเกษตร

จังหวัดตากมีพื้นที่ 10,254,156 ไร่ เป็นพื้นที่ทำการเกษตร 1,078,417.78 ไร่ คิดเป็นร้อยละ 10.52 ของพื้นที่จังหวัดตาก จำแนกได้ดังนี้

จำแนกพื้นที่	ไร่	ร้อยละ (ของพื้นที่ทำการเกษตร)
ไม้ผล/ไม้ยืนต้น	63,061.14	5.85
ที่นา	329,415.03	30.55
พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ และอื่นๆ	685,941.61	63.60
รวม	1,078,417.78	100.00

รายละเอียดปรากฏดังตารางการใช้ที่ดิน เพื่อการเกษตรแยกตามรายอำเภอ จังหวัดตาก

อำเภอ	พื้นที่ทั้งหมด (ไร่)	พื้นที่ทำการเกษตร						รวมพื้นที่ทำการเกษตร	
		ที่นา		ไม้ผล/ไม้ยืนต้น		พืชไร่/พืชผัก/ไม้ดอก/ไม้ประดับ			
		จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่เกษตร	จำนวน (ไร่)	ร้อยละพื้นที่ทั้งหมด
เมืองตาก	999,792.25	68,465.75	48.31	5,159.03	3.64	68,106.91	48.05	141,731.69	14.18
บ้านตาก	620,306.25	26,190.14	48.96	2,340.14	4.37	24,962.03	46.67	53,492.31	8.62
สามเงา	1,732,450.00	18,012.85	28.00	7,369.32	11.46	38,941.66	60.54	64,323.83	3.71
วังเจ้า	205,375.00	16,010.38	19.24	17,367.93	20.87	49,855.84	59.89	83,234.15	40.53
แม่สอด	1,241,318.75	46,207.30	24.25	5,350.27	2.81	138,997.91	72.94	190,555.48	15.35
แม่ระมาด	922,212.50	41,937.81	21.54	2,078.96	1.07	150,659.25	77.39	194,676.02	21.11
ท่าสองยาง	1,200,245.00	62,490.19	53.13	717.81	0.61	54,399.81	46.26	117,607.81	9.80
พบพระ	629,087.50	9,612.17	11.67	9,710.17	11.79	63,022.20	76.54	82,344.54	13.09
อุ้มผาง	2,703,368.75	40,488.44	26.91	12,967.51	8.62	96,996.00	64.47	150,451.95	5.57
รวม	10,254,156.00	329,415.03	30.55	63,061.14	5.85	685,941.61	63.60	1,078,417.78	10.52

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูล ณ มกราคม 2569

2.2 คริวเรือนเกษตรกร และแรงงานภาคการเกษตร

จังหวัดตาก มีคริวเรือนเกษตรกร 52,871 คริวเรือน และแรงงานในภาคเกษตรกรรม 131,231 ราย

อำเภอ	จำนวนคริวเรือน	จำนวนคริวเรือนเกษตรกร	ร้อยละจำนวนคริวเรือนเกษตรกร/คริวเรือนทั้งหมด
เมืองตาก	43,591	8,397	19.26
บ้านตาก	16,151	3,776	23.38
สามเงา	11,902	3,669	30.83
วังเจ้า	11,508	3,383	29.40
แม่สอด	67,223	7,242	10.77
แม่ระมาด	21,633	7,713	35.65
ท่าสองยาง	26,686	9,850	36.91
พบพระ	24,249	3,578	14.76
อุ้มผาง	12,985	5,263	40.53
รวม	235,928	52,871	22.41

ที่มา : 1) สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูล มกราคม 2569

2) สำนักงานแรงงานจังหวัดตาก, สถานการณ์ด้านแรงงาน ไตรมาส 3 ปี พ.ศ. 2568 ข้อมูล ณ พฤศจิกายน 2568

2.3 ขนาดเศรษฐกิจของจังหวัด (GPP) ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดตาก ในปี 2566 มีมูลค่า 65,223 ล้านบาท สาขาที่สำคัญ 5 อันดับแรก ได้แก่ เกษตรกรรม การป่าไม้ และการประมง มูลค่า 18,237 ล้านบาท คิดเป็น 27.96% รองลงมาคือ อุตสาหกรรม มูลค่า 13,291 ล้านบาท คิดเป็น 20.38% การขายส่ง การขายปลีก การซ่อมยานยนต์และ จักรยานยนต์ มูลค่า 12,164 ล้านบาท คิดเป็น 18.65% การผลิต มูลค่า 10,859 ล้านบาท คิดเป็น 16.65% การบริหารราชการการป้องกันประเทศ และการประกันสังคมภาคบังคับมูลค่า 4,031 ล้านบาท คิดเป็น 6.18% รายได้ต่อหัวประชากรจังหวัดตาก ปี 2566 มีมูลค่า 121,537 บาท/คน/ปี

มูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดและผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อหัว ย้อนหลัง 5 ปี

รายการ	ปี พ.ศ. 2562	ปี พ.ศ. 2563	ปี พ.ศ. 2564	ปี พ.ศ. 2565	ปี พ.ศ. 2566
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัด (GPP) ณ ราคาประจำปี (หน่วย : ล้านบาท)	69,043	63,351	62,275	61,162	65,223
ผลิตภัณฑ์มวลรวมจังหวัดต่อคน (GPP Per capita) (หน่วย : บาท/คน/ปี)	129,383	118,479	116,280	114,063	121,537

ที่มา : สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (ข้อมูล ผลิตภัณฑ์ภาคและจังหวัด แบบปริมาณลูกโซ่ ฌบับ พ.ศ. 2566)

2.4 สินค้าเกษตรที่สำคัญของจังหวัดตาก

2.4.1 มูลค่าสินค้าเกษตร ด้านพืช

ที่	ชนิดสินค้าเกษตร	พื้นที่ เพาะปลูก/ ยืนต้น (ไร่)	ปริมาณ ผลผลิต (ตัน)	ผลผลิต ต่อไร่/เนื้อที่ เก็บเกี่ยว (กก.)	ราคา ที่เกษตรกร ขายได้ ณ ไร่นา (บาท/กก.)	ต้นทุน การผลิต (บาท/ไร่)	มูลค่า ผลผลิต (ล้านบาท)
1	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	485,069	339,063	699	6.49	5,370	2,200.52
2	มันสำปะหลัง	183,576	571,841	3,115	2.78	5,555	1,589.72
3	ข้าวนาปี	355,233	144,580	407	10.08	4,650	1,457.37
4	ลำไย	29,573	38,681	1308	23	22,483	889.67
5	อ้อยโรงงาน	44,790	461,791	10,310	1.2	12,010	554.15
6	อโวคาได้	9,753	8,416	863	37.5	5,985	315.63
7	กุหลาบ	947	426,150	450 ดอก	0.5 (บาท/ดอก)	115,500	213.08
8	กล้วยหอมทอง	1,925	10,547	5,479	20	12,146	210.94
9	กะหล่ำปลี	1,900	15,200	8,000	4.75	24,030	72.20
10	ยางพารา	12,440	2,313	186	29	6,772	67.10
11	ปาล์มน้ำมัน	1,848	1,280	693	3.2	8,623	4.10
รวม		1,127,054.00	2,019,862.00				7,574.48

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก (ข้อมูล วันที่ 16 พฤษภาคม 2568)

หมายเหตุ : เป็นข้อมูลปีการผลิต 2567/68 *ข้อมูลเรียงตามมูลค่าผลผลิต

2.4.2 มูลค่าสินค้าเกษตร ด้านปศุสัตว์

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนการ เลี้ยง (ตัว)	ปริมาณผลผลิต ที่ผ่าน โรงฆ่าสัตว์ (ตัว)	ราคา ที่เกษตรกร ขายได้ ณ หน้าฟาร์ม (บาท/กก.)	มูลค่า ผลผลิต (ล้านบาท)	หมายเหตุ
1	สุกร	84,780	84,070	76	638.93	สุกรเข้าฆ่า 1 ตัว 100 กก.
2	ไก่เนื้อ	420,687	1,261,505	45	113.54	ไก่เนื้อเข้าฆ่า 1 ตัว 2 กก.
3	โคเนื้อ	281,195	2,182	64	62.84	โคเนื้อเข้าฆ่า 1 ตัว 450 กก.
4	กระบือ	57,692	317	62	9.83	กระบือเข้าฆ่า 1 ตัว 500 กก.
5	ไก่พื้นเมือง	1,085,712	-	112		
รวม		1,930,066	1,348,074		825.14	

ที่มา : สำนักงานปศุสัตว์จังหวัดตาก ข้อมูล เดือน มกราคม – ธันวาคม 2568

หมายเหตุ : ข้อมูลเรียงลำดับตาม มูลค่าผลผลิต ณ หน้าฟาร์ม

2.4.3 มูลค่าสินค้าเกษตร ด้านประมง

ที่	ชนิดสินค้า	จำนวนฟาร์ม	พื้นที่เลี้ยง	ปริมาณผลผลิต (ตัน)	ราคาที่เกษตรกรขายได้ ณ หน้าฟาร์ม (บาท/กก.)	มูลค่าผลผลิต/ปี (ล้านบาท)
1	ปลานิล	5,158	3,586.65	876.00	60.00	52.56
2	ปลาเทโพ	112	44.20	235.00	85.00	19.98
3	ปลาดุก	774	509.13	89.41	40.00	3.58
รวม		6,044	4,139.98	1,200.41		76.11

ที่มา : สำนักงานประมงจังหวัดตาก ข้อมูลสะสม เดือน มกราคม – ธันวาคม 2568

หมายเหตุ : ข้อมูลเรียงลำดับตาม มูลค่าผลผลิต ณ หน้าฟาร์ม

2.5 สินค้าที่ได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) และผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตรา

สัญลักษณ์ (GI) ของจังหวัดตาก

จังหวัดตากได้รับการประกาศขึ้นทะเบียนสิ่งบ่งชี้ทางภูมิศาสตร์ (GI) จำนวน 5 ชนิด ดังนี้

2.5.1 แป้งข้าวแม่สอด

ลักษณะของสินค้า :

- พันธุ์ : ถั่วแปยี หรือแปยี
- ลักษณะทางกายภาพ
 - ลำต้น : ไม้เลื้อย ยางประมาณ 5-6 เมตร กลิ่นของลำต้น ดอก ใบ ค่อนข้างเหม็น
 - ผลัด : ผลัดต่ออ้อมสีเขียว เมื่อแก่จัดเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาลเข้มหรือสีดำ รูปทรงคล้ายถั่วแปบ
 - รสชาติ : หอม มัน กรอบ เนื้อแน่น
- ประเภทของแป้ง : แป้งทอด (ถั่วทอด)

การผลิตและการแปรรูป

1) เลือกเมล็ดสดแป้งอ่อนซึ่งมีสีเขียว ไม้สับและไม่มีรอยเจาะของแมลง นำมาล้างน้ำให้สะอาด ผึ่งให้สะเด็ดน้ำ

2) นำเมล็ดสดแป้งอ่อนลงไปทอดในน้ำมันพืช โดยใช้ความร้อนปานกลางจนมีกลิ่นหอม และกรอบ

3) ตัดขึ้นรอให้สะเด็ดน้ำมันและผึ่งให้เย็น ก่อนนำไปบรรจุหีบห่อเพื่อนำไปจำหน่ายต่อไป

ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิตแป้งข้าวแม่สอด ครอบคลุม พื้นที่ปลูกในตำบลแม่กาษา ตำบลแม่ดาว ตำบลแม่กุ ตำบลท่าสายลวด ตำบลพระธาตุผาแดง ตำบลมหาวัน และนำมาผ่านกระบวนการผลิตในอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก

2.5.2 ครกหินแกรนิตตาก

ลักษณะของสินค้า :

- ลักษณะทางกายภาพ
 - รูปทรง : ครกทรงกลม ด้านในลึกพอเหมาะ ด้านนอกโค้งสวยงาม มีขอบด้านข้างใช้สำหรับจับหรือยก มีขนาดตั้งแต่ขนาดเล็กถึงขนาดใหญ่
 - พื้นผิว : ผิวครกด้านนอกเรียบเนียนไม่ขรุขระ ผิวครกด้านในเรียบไม่ขรุขระ และผิวสากเรียบไม่ขรุขระ ก้นครกด้านนอกเรียบ วางกับพื้นแล้วมั่นคง
 - สี : มีสีดำ สีดำลายจุดขาว สีเทาจุดดำ สีขาวจุดดำ มีเกล็ดแร่กระจายอยู่ทั่ว
 - เนื้อหิน : หินแกรนิตเนื้อเหนียวแน่น แข็งแกร่ง มีเกร็ดแร่กระจายอยู่ทั่วทั้งก้อน

กระบวนการผลิต

- 1) หินแกรนิตที่นำมาใช้ผลิตต้องมาจากในพื้นที่จังหวัดตากเท่านั้น
- 2) ผลิตด้วยเครื่องมือที่ทำให้ได้รูปทรงที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว และเป็นมาตรฐาน

ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

ขอบเขตพื้นที่การผลิต ครกหินแกรนิตตาก ครอบคลุมพื้นที่ 4 อำเภอ ของจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอเมืองตาก อำเภอบ้านตาก อำเภอสามเงา และอำเภอวังเจ้า

2.5.3 กล้วยหอมทองพบพระ

ลักษณะของสินค้า :

- 1) พันธุ์ : กล้วยหอมทอง (Gros Michel)
- 2) ลักษณะทางกายภาพ
 - รูปทรง : ผลโค้งคล้ายรูปตัวแอล (L) ปลายผลมีจุกคล้ายปลายดินสอ ความยาวลูกอยู่ในช่วง 20 - 28 เซนติเมตร
 - เปลือก : เปลือกบาง ผลดิบสีเขียว ผลสุกสีเหลืองทองสม่ำเสมอ
 - เนื้อ : เนื้อแน่น เหนียว หนึบ
 - รสชาติ : หวานหอม
- 3) ลักษณะทางเคมี : มีค่าความหวานผลสุก อยู่ในช่วง 22 - 29 องศาบริกซ์

กระบวนการผลิต

- 1) ใช้หน่อพันธุ์กล้วยหอมทองที่มีคุณภาพดีจากอำเภอพบพระ
- 2) ดูแลให้น้ำอย่างสม่ำเสมอ และให้ปุ๋ยตามอายุและสภาพของกล้วย
- 3) ตัดตกแต่งใบเสื่อมสภาพ และกำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ
- 4) การตัดกล้วย หากจำหน่ายในประเทศ ให้เก็บกล้วยที่ร้อยละ 80 - 85 ขึ้นไป หรือ ระยะเวลา 65 - 70 วัน หลังจากตัดปลี หากส่งออกต่างประเทศ ให้เก็บกล้วยที่ร้อยละ 70 ขึ้นไป หรือ ระยะเวลา 55 - 65 วัน หลังจากตัดปลี หรือตามข้อตกลงของการซื้อขายระหว่างผู้ซื้อและผู้ขาย

ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

- 1) ครอบคลุมเขตพื้นที่อำเภอพบพระจังหวัดตาก พื้นที่ปลูก 1,925 ไร่
- 2) ปริมาณผลผลิตสะสม 6,394.85 ตัน

2.5.4 อะโวคาโดตาก

ลักษณะของสินค้า :

- 1) พันธุ์ : เป็นอะโวคาโดพันธุ์แฮสส์ พันธุ์บัคคาเนียร์ พันธุ์ปีเตอร์สัน พันธุ์ฟิงเกอร์ตัน พันธุ์บูท7 พันธุ์ปากช่อง 2 - 8 พันธุ์รูเฮิล และพันธุ์พื้นเมือง

กระบวนการผลิต

- 1) ต้นพันธุ์ต้องมีลักษณะสมบูรณ์ ปราศจากโรคและแมลง
- 2) เลือยกยอดที่มีลักษณะตาและใบที่เต่งสมบูรณ์ มีขนาดเหมาะสมกับต้นต่อที่ใช้ และต้นต่อต้องเป็นการขยายพันธุ์ที่ได้จากการเพาะเมล็ด ต้นต่อที่จะทำการขยายพันธุ์จะต้องนำมาจากแหล่งที่เชื่อถือได้เช่น มูลนิธิโครงการหลวงสถานีวิจัยปากช่อง เป็นต้น รวมถึงสายพันธุ์จากพื้นที่จังหวัดตาก
- 3) กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ ใส่ปุ๋ยบำรุง และบำรุงดิน ในช่วงให้ผลและหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต สรรวจและหมั่นป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช

ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

- 1) ต้องปลูกบนพื้นที่สูงจากระดับน้ำทะเล ปานกลาง ตั้งแต่ 400 - 1,200 เมตร
- 2) ครอบคลุมพื้นที่ทั้งหมดของจังหวัดตาก
- 3) พื้นที่ปลูก 10,065 ไร่

4) ปริมาณผลผลิตสะสม 6,718.75 ตัน

2.5.5 กาแฟดอยมูเซอตาก

ลักษณะของสินค้า :

1) พันธุ์ : พันธุ์อาราบิกา และพันธุ์โรบัสต้า

กระบวนการผลิต

- 1) ต้นพันธุ์ต้องมีลักษณะสมบูรณ์ ปราศจากโรคและแมลง
- 2) กำจัดวัชพืชอย่างสม่ำเสมอ ใส่ปุ๋ยบำรุงใบ บำรุงผล และบำรุงดิน ในช่วงให้ผล และหลังเก็บเกี่ยวผลผลิต สำรวจและหมั่นป้องกันกำจัดโรคและแมลงศัตรูพืช ตัดแต่งกิ่งอย่างน้อย ปีละ 1 ครั้ง
- 3) ผ่านกระบวนการผลิตที่เป็นมาตรฐาน มีคุณภาพ

ขอบเขตที่ตั้งแหล่งภูมิศาสตร์

- 1) ครอบคลุมพื้นที่ดอยมูเซอที่ความสูงจากระดับน้ำทะเลปานกลางตั้งแต่ 800 เมตร ขึ้นไป ในเขตพื้นที่ตำบลแม่ท้อของอำเภอเมืองตาก และตำบลด่านแม่ละเมาของอำเภอแม่สอด
- 2) แปรรูปในเขตพื้นที่ 2 อำเภอ ของจังหวัดตาก ได้แก่ อำเภอเมืองตาก และอำเภอแม่สอด

2.5.6 ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ (GI) ของจังหวัดตาก

สินค้า GI จังหวัดตาก	ผู้ที่ได้รับอนุญาตให้ใช้ตราสัญลักษณ์ (GI)
1. แป้งข้าวเหนียวแม่สอด	1. ร้านถั่วทอดป่าตื้น โดยนางอัญชญา กรรขำ 2. ร้านถั่วแม่ผ่อง โดยนางอัญญา นิมทอง
2. ครกหินแกรนิตตาก	1. ศิลาทิพย์ โดยนายธรรมา ธรรมาศักดิ์ 2. ประสิทธิ์ศิลา โดยนายประสงค์ นินบุรี 3. นายมรกต มณีเนตร 4. วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากหิน 5. นายประภาส พุ่มสลิต
3. กล้วยหอมทองพบบพระ	1. บริษัท ทีเค กรุ๊ป โฮลดิ้ง จำกัด 2. ไร่ภักดี โดยนายภักดี เดชจินดา 3. วิสาหกิจชุมชนเกษตรปลอดภัยพบบพระ 4. สวนประสิทธิ์โชค โดยนายประสิทธิ์ โสภา
4. อโวคาโดตาก	1. สวนโบนาคาโต โดยนายธนไชย จิตปริตากร 2. สวนวังพลากร โดยนายวรเชษฐ์ วังพลากร 3. สมชัยฟาร์ม โดยนายบุญญาฤทธิ์ ไชยผาง 4. ไร่มาลัยทอง โดยนายเรวัต โตเลี้ยง 5. สวนธัญญาธร โดยนายวุฒิกัทร เดชาเศรษฐ์ 6. สวนประสิทธิ์โชค โดยนายประสิทธิ์ โสภา
5. กาแฟมูเซอตาก	1. นายพิศุทธิ์ ท้าววัฒนากุล 2. นายจาร์ ประดิษฐ์รุ่งโรจน์ 3. กาแฟมูเซอ โดยนายจักรพงษ์ มงคลศิริ

ที่มา : 1) กรมทรัพย์สินทางปัญญา กระทรวงพาณิชย์

2) พื้นที่ปลูก, ปริมาณผลผลิตสะสม สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูลสะสม เดือน มกราคม - ธันวาคม 2567

2.6 สินค้าหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ (OTOP)

จังหวัดตาก จำแนกเป็นระดับ 5 ดาว จำนวน 23 ผลิตภัณฑ์ ระดับ 4 ดาว จำนวน 59 ผลิตภัณฑ์ ระดับ 3 ดาว จำนวน 50 ผลิตภัณฑ์ ระดับ 2 ดาว จำนวน 19 ผลิตภัณฑ์ และระดับ 1 ดาว จำนวน 1 ผลิตภัณฑ์ โดยมีผลิตภัณฑ์ระดับ 5 ดาว ดังนี้

ระดับดาว	ลำดับ	ประเภทผลิตภัณฑ์	ประเภทผลิตภัณฑ์
5 ดาว	1	กาแฟสดเมืองตากไร่ลุงสอดออยมุเซอ	นางเรณู พุ่มพันธ์
	2	กระถางต้นไม้	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มผลิตภัณฑ์จากหิน
	3	กล้วยสลัดงา	นายสมพงษ์ ปัญญาภาค
	4	น้ำพริกปลาร้า	กลุ่มผลิตน้ำพริกคุณจำเนียรแม่บอน
	5	น้ำพริกปลาอย่าง	กลุ่มผลิตน้ำพริกคุณจำเนียรแม่บอน
	6	น้ำพริกแมงดา	กลุ่มผลิตน้ำพริกคุณจำเนียรแม่บอน
	7	เครื่องดื่มตรีผลาอบแห้ง ตราเฮิร์บเบลล่า 500 g	กลุ่มส่งเสริมอาชีพเกษตรกรกรบ้านวังน้ำผึ้ง
	8	สมใจ บานาน่าสแนกซ์ อบเนย	นางสมใจ วิงสินธร
	9	กล้วยอบน้ำผึ้ง	กลุ่มแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน
	10	คุกกี้กล้วยอบน้ำผึ้งธัญพืช	กลุ่มแปรรูปสมุนไพรพื้นบ้าน
	11	เนอวาน่า ไฮ คราฟ โซจู	วิสาหกิจชุมชนแปรรูปสมุนไพรปลูกรัก
	12	น้ำพริกบุก	น้ำพริกบุกบ้านท่าสองยาง
	13	เครื่องประดับเงินแบบมีลวดลาย	ร้านศิริพร เจมส์
	14	ถ่านตุ๊กกลิน	กลุ่มธูปหอมอัมพัน
	15	ข้าวกล้องหอมมะลิ	วิสาหกิจชุมชนข้าวใส่ใจ
	16	ข้าวไรซ์เบอร์รี่อินทรีย์	วิสาหกิจชุมชนข้าวใส่ใจ
	17	แปจ่อเขียวแม่สอด ตราป่าต้น	แปจ่อเขียวป่าต้น
	18	น้ำพริกกุ้งสูตรดั้งเดิม	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แม่สอด จรรย์สุดา
	19	น้ำพริกกุ้งสูตรเข้มข้น	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แม่สอด จรรย์สุดา
	20	น้ำพริกเผากุ้ง	ห้างหุ้นส่วนจำกัด แม่สอด จรรย์สุดา
	21	แมคคาเดเมีย	สวนร่มเกล้า
	22	ขนมเปียะทุเรียน	นางสาวพนัชกร ตาคำ
	23	ขมิ้นชันพร้อมซง	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร 7 พลัง

ที่มา : สำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดตาก (ข้อมูล ณ มีนาคม 2567)

2.7 แหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตร

สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ดำเนินการส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวเชิงเกษตรจังหวัดตาก จำนวน 5 แห่ง ในพื้นที่ 4 อำเภอ ดังนี้

ที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยวและรางวัลที่ได้รับ	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ตั้งและข้อมูลการติดต่อ
1	บ้านแม่กลองคี อำเภออุ้มผาง	ปลูกผัก ทอผ้า วิถีชุมชน	วิสาหกิจชุมชนกลุ่มพัฒนาสตรีเพื่อพื้นที่ฟู สภาพแวดล้อมและวัฒนธรรม เลขที่ 89 หมู่ 3 ตำบลโมโกร อำเภออุ้มผาง นางวันเพ็ญ ด่วนแม่กลอง 085 606 1711
2	ไร่แมคคาเดเมีย สวนพงษ์คุ้มภัย	ปลูกและแปรรูป	วิสาหกิจชุมชนเกษตรผสมผสานบ้านเสรีราษฎร์

ที่	ชื่อแหล่งท่องเที่ยว และรางวัลที่ได้รับ	ลักษณะกิจกรรม	สถานที่ตั้ง และข้อมูลการติดต่อ
	อำเภอพบพระ	แมคคาเดเมีย	เลขที่ 216 หมู่ 6 ตำบลช่องแคบ อำเภอพบพระ นางสาวธัญญะรัตน์ เมียงคลองคราม 0653982645
3	บ้านไร่ไอละมุน อำเภอเมืองตาก	ผักปลอดภัย วิถีชุมชน	วิสาหกิจชุมชนบ้านไร่ไอละมุน เลขที่ 87 หมู่ 4 ตำบลไม้งาม อำเภอเมืองตาก นายสัญญา ทาปิน 0882528523
4	บ้านสมุนไพร 7 พลัง อำเภออุ้มผาง	สวนสมุนไพร วิถีชุมชน	วิสาหกิจชุมชนสมุนไพร 7 พลัง เลขที่ 229 หมู่ 1 ตำบลหนองหลวง อำเภออุ้มผาง นางมาลัย กันทิมา 0857267745
5	บ้านโห่งโฮมสเตย์ อำเภอแม่ระมาด	ผักปลอดภัย วิถีชุมชน	กลุ่มเกษตรกรแม่ระมาด (บ้านโห่งฟาร์ม) เลขที่ 119 หมู่ 5 ตำบลแม่ระมาด อำเภอแม่ระมาด นายอุทัย แก้วปาคำ 0835710496

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูล ณ ธันวาคม 2567

2.8 เกษตรกร/สถาบันเกษตรกร

2.8.1 สหกรณ์การเกษตร

- จำนวนสหกรณ์การเกษตร/กลุ่มเกษตรกรในจังหวัด.....92.....แห่ง
- มูลค่าธุรกิจสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร.....9,502,247,008.91.....บาท

ประเภท	จำนวน (แห่ง)	จำนวน สมาชิก (ราย)	การจัดชั้นความ เข้มแข็ง (แห่ง)		มูลค่าธุรกิจ
			ระดับ 1,2	ระดับ 3	
1. สหกรณ์	64	59,636	34	17	9,466,442,556.36
1.1 สหกรณ์ภาคการเกษตร	30	42,573	19	11	2,032,487,678.37
1) สหกรณ์การเกษตร	28	35,788	19	9	1,689,737,361.40
2) นิคมสหกรณ์	2	6,785	-	2	342,750,316.97
1.2 สหกรณ์นอกภาคการเกษตร	21	17,063	15	6	7,433,954,877.99
1) สหกรณ์ออมทรัพย์	8	14,874	7	1	7,408,900,596.18
2) สหกรณ์เครดิตยูเนียน	1	398	1	-	2,988,250.92
3) สหกรณ์ร้านค้า	1	49	1	-	919,152.00
4) สหกรณ์บริการ	11	1,742	6	5	21,146,878.89
1.3 อยู่ระหว่างชำระบัญชี	13	-	-	-	
2. กลุ่มเกษตรกร	28	2,248	10	16	35,804,452.55

ประเภท	จำนวน (แห่ง)	จำนวน สมาชิก (ราย)	การจัดชั้นความ แข็งแกร่ง (แห่ง)		มูลค่าธุรกิจ
			ระดับ 1,2	ระดับ 3	
1) กลุ่มเกษตรกรทำนา	5	260	3	2	1,623,840.00
2) กลุ่มเกษตรกรทำสวน	3	138	1	2	10,071,775.42
3) กลุ่มเกษตรกรทำไร่	15	1,614	5	10	18,897,703.13
4) กลุ่มเกษตรกรเลี้ยงสัตว์	3	136	1	2	5,211,134.00
2.2 อยู่ระหว่างชำระบัญชี	2	-	-	-	-

ที่มา : สำนักงานสหกรณ์จังหวัดตาก ข้อมูล ณ มิถุนายน 2568

หมายเหตุ : มูลค่าธุรกิจเป็นข้อมูลสะสม 9 เดือน ตั้งแต่เดือนสิงหาคม 2567 - เมษายน 2568

2.8.2 กลุ่มเกษตรกร/วิสาหกิจชุมชน

อำเภอ	กลุ่มแม่บ้านเกษตรกร		กลุ่มยุวเกษตรกร		กลุ่มส่งเสริมอาชีพการเกษตร		กลุ่มวิสาหกิจชุมชน	
	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก	กลุ่ม	สมาชิก
เมืองตาก	15	290	3	97	5	78	160	2,929
บ้านตาก	21	211	3	37	3	30	55	891
สามเงา	5	50	2	20	4	43	61	1,278
แม่สอด	11	200	7	159	7	79	185	3,431
แม่ระมาด	7	96	9	163	5	55	63	845
พบพระ	7	97	6	96	5	79	107	1,283
ท่าสองยาง	4	40	11	115	3	31	38	580
อุ้มผาง	5	50	3	30	4	45	60	775
วังเจ้า	6	60	3	30	4	40	90	1,449
รวมทั้งสิ้น	81	1,094	47	747	40	480	819	13,461

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2568

2.8.3 แปลงใหญ่

จังหวัดตาก มีแปลงใหญ่ ทั้งสิ้น 92 แปลง ดังนี้

อำเภอ	จำนวน (แปลง)	ชนิดสินค้า (แปลง)								
		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก/ สมุนไพร	ไม้ดอก ไม้ประดับ	แมลง เศรษฐกิจ	ปศุสัตว์	ประมง
เมืองตาก	13	8	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 1 มันสำปะหลัง 2	ลำไย 1	-	ผัก 1	-	-	-	-
วังเจ้า	11	-	มันสำปะหลัง 2	ลำไย 6 มะม่วง 1	ยางพารา 1	-	-	-	-	ปลาหับทิม 1
บ้านตาก	7	2	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 1	ลำไย 3	-	-	-	-	โคเนื้อ 1	-
สามเงา	18	2	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 6 มันสำปะหลัง 2 อ้อยโรงงาน 1	ลำไย 4 ฝรั่ง 2 มะละกอ 1	-	-	-	-	-	-
แม่สอด	8	3	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 1 อ้อยโรงงาน 1	-	ยางพารา 1	บุก 1	-	-	โคเนื้อ 1	-
แม่ระมาด	10	-	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 5	อะโวคาโด 2	ยางพารา 1	ผัก 1	-	-	-	-

อำเภอ	จำนวน (แปลง)	ชนิดสินค้า (แปลง)								
		ข้าว	พืชไร่	ไม้ผล	ไม้ยืนต้น	พืชผัก/ สมุนไพร	ไม้ดอก ไม้ประดับ	แมลง เศรษฐกิจ	ปศุสัตว์	ประมง
						หน่อไม้ฝรั่ง 1				
ท่าสองยาง	6	-	-	อะโวคาโด 1 ทุเรียน 1 เสาวรส 1	ยางพารา 1	ผัก 1 บุก 1	-	-	-	-
พบพระ	15	-	มันฝรั่ง 1 ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 1	อะโวคาโด 6 กล้วยหอม 2 ทุเรียน 1	หม่อนไหม 1	ผัก/สมุนไพร 1 บุก 1 พริก 1	-	-	-	-
อุ้มผาง	4	-	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ 1	ทุเรียน 1 เงาะ 1	กาแฟ 1	-	-	-	-	-
รวม	92									

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2568

2.8.4 ข้อมูลศูนย์เรียนรู้การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตสินค้าเกษตร (ศพก.) จังหวัดตาก

ที่	อำเภอ	ที่ตั้งศูนย์		เกษตรกรต้นแบบ	พืชหลัก	กิจกรรมหลักของศูนย์	จำนวน ศูนย์ เครือข่าย
		หมู่ที่	ตำบล				
1	เมืองตาก	4	ไม้งาม	นายสัญญา ทาปิน	พืชผัก	เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต	12
2	บ้านตาก	2	ตากตก	นางทรัพย์ ดำแดง	ข้าว	เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต	11
3	สามเงา	7	สามเงา	นายมนัส โตเอี่ยม	ลำไย	การลดต้นทุนการผลิตลำไยนอกฤดู	18
4	แม่ระมาด	4	พระธาตุ	นางวรรณท์ กันเอี้ยง	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	การบริหารจัดการแปลงเพื่อลดต้นทุนและเพิ่มผลผลิต	16
5	ท่าสองยาง	1	ท่าสองยาง	นางพิมพ์วิมล เหาตะวะนิช	ไร่นาสวนผสม/เกษตรผสมผสาน	การบริหารจัดการพื้นที่อย่างมีประสิทธิภาพ	14
6	แม่สอด	6	มหาวัน	นายเชษฐา แก้วทันคำ	ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์	การลดต้นทุนการผลิต	12
7	พบพระ	9	คีรีราษฎร์	นายวีรภัทร แซ่ลี	กะหล่ำปลี	การผลิตกะหล่ำปลีปลอดภัยจากสารเคมี	20
8	อุ้มผาง	1	อุ้มผาง	นายฐิติ ชอบสุข	พืชผัก	การลดต้นทุนการปลูกพืชผัก	18
9	วังเจ้า	4	เชียงทอง	นางประพิศ โพธิราช	มันสำปะหลัง	เทคโนโลยีการลดต้นทุนการผลิต	16
รวม							137

ที่มา : สำนักงานเกษตรจังหวัดตาก ข้อมูล ณ พฤษภาคม 2568

2.9 ข้อมูลการรับรองมาตรฐานสินค้าเกษตรปลอดภัยของจังหวัด

2.9.1 พื้นที่การทำเกษตรอินทรีย์

- 1) พื้นที่รวม 65 ไร่ - งาน 60 ตารางวา เกษตรกร 16 ราย
 2) รับรองแล้ว 3 ไร่ - งาน 60 ตารางวา เกษตรกร 7 ราย

ชนิดสินค้า	จำนวนราย	จำนวนไร่
1) ด้านข้าว (กรมการข้าว) ไม่มีการรับรอง (ไม่มีการขอการรับรองในปี 2568 ผลการขอการรับรองปี 2567 ไม่ได้รับ การรับรอง จำนวน 2 กลุ่ม) (ข้อมูล ณ 24 มิถุนายน 2568)		
2) ด้านพืช (ศวพ.) - พืช (เตรียมความพร้อม) - ปรับเปลี่ยน (เป้าหมาย 2 ราย/ 2 แปลง) รับรองแล้ว (ข้อมูล ณ 26 มิถุนายน 2568)	- - 7	- - 3 ไร่ 60 ตารางวา
3) ด้านพืช PGS (พต.) - กลุ่มก้าวหน้า ชั้น 3 (ข้อมูล ณ 24 มิถุนายน 2568)	9	62 ไร่
รวมทั้งสิ้น	16	65 ไร่ 60 ตารางวา

2.9.2 การรับรอง GAP

- 1) พื้นที่รวม 13,379 ไร่ - งาน 60 ตารางวา
 จำนวนเกษตรกร รวม 1,376 ราย แบ่งเป็น
 - ด้านพืช และด้านข้าว เกษตรกรรวม 1,216 ราย
 พื้นที่ 12,128 ไร่ - งาน 60 ตารางวา
 - ด้านประมง เกษตรกร GAP, มกษ.(7417,743,7438) 45 ราย
 - ด้านปศุสัตว์ GAP จำนวน 115 ฟาร์ม
 พื้นที่ 1,251 ไร่ - งาน - ตารางวา

ชนิดสินค้า	จำนวนราย	จำนวนไร่
1) พืช GAP - พืช GAP (ศวพ.) (1,421 แปลง) (ข้อมูล ณ 26 มิถุนายน 2568)	1,119	11,317 ไร่ 45 ตารางวา
- พืช GAP (ส.ป.ก.) (57 แปลง) (ข้อมูล ณ 12 มิถุนายน 2568)	51	408 ไร่ 2 งาน 15 ตารางวา

ชนิดสินค้า	จำนวนราย	จำนวนไร่
2) ข้าว GAP		
- ข้าว GAP (อยู่ระหว่างเตรียมความพร้อมขอรับรอง) (ข้อมูล ณ 24 มิถุนายน 2568)	46	403 ไร่
3) ประมง		
- มกษ.(7417,743,7438)	43	
- GAP	2	
(ข้อมูล ณ 13 พฤษภาคม 2568)		
4) ปศุสัตว์ GAP		
- GAP ฟาร์มไก่เนื้อ	25	142 ไร่
- GAP ฟาร์มไก่พันธุ์	1	22 ไร่
- GAP ฟาร์มไก่ไข่	1	12 ไร่
- GAP ฟาร์มโคเนื้อ	2	80 ไร่
- GAP ฟาร์มสุกร	86	995 ไร่
(ข้อมูล ณ 24 มิถุนายน 2568)		
รวมทั้งสิ้น	1,376	13,379 ไร่ 2 งาน 60 ตารางวา

3. งบประมาณ ปี 2568 รวมทั้งสิ้น 327,134,435.26บาท

โครงการตามแผนปฏิบัติการด้านการเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ประจำปีไตรมาส 4 ณ 8 ตุลาคม 2568 ของส่วนราชการทั้งหมด 20 หน่วยงาน แผนงาน/โครงการ ได้รับงบประมาณทั้งสิ้น 300 โครงการ งบประมาณรวม 327,134,435.26 บาท ผลการเบิกจ่ายแล้ว 263,259,924.12 บาท คิดเป็นร้อยละ 80.47

ที่	กรม/ส่วนราชการเทียบเท่า	จำแนกตามแหล่งงบประมาณ	รวมจำนวนโครงการ	รวมงบประมาณ	ผลความก้าวหน้าการดำเนินงาน	
					เบิกจ่าย	ร้อยละ
1	สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก	งบประมาณจังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	17	4,937,545.00	4,937,544.90	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	17	4,937,545.00	4,937,544.90	100.00
2	โครงการชลประทานตาก**	งบประมาณจังหวัด	1	24,850,000.00	0.00	0.00
		งบปกติ	69	188,341,511.64	150,889,672.95	80.11
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 2 แหล่ง	70	213,191,511.64	150,889,672.95	70.78
3	สำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์ตาก	งบประมาณจังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	21	7,939,860.00	7,939,860.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	21	7,939,860.00	7,939,860.00	100.00

ที่	กรม/ส่วนราชการ เทียบเท่า	จำแนกตาม แหล่ง งบประมาณ	รวม จำนวน โครงการ	รวมงบประมาณ	ผลความก้าวหน้า การดำเนินงาน	
					เบิกจ่าย	ร้อยละ
4	สำนักงานประมง จังหวัดตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	14	1,771,330.00	1,771,330.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	14	1,771,330.00	1,771,330.00	100.00
5	ศูนย์วิจัยและพัฒนา ประมงน้ำจืดตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	5	1,765,700.00	1,765,700.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	5	1,765,700.00	1,765,700.00	100.00
6	ด่านตรวจประมงตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	1	560,780.00	560,780.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	1	560,780.00	560,780.00	100.00
7	หน่วยบูรณะแหล่งน้ำ เพื่อการประมงตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	0	0.00	0.00	0.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 0 แหล่ง	0	0.00	0.00	0.00
8	ด่านกักกันสัตว์ตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	1	5,104,051.00	5,104,051.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	1	5,104,051.00	5,104,051.00	100.00
9	ศูนย์วิจัยและบำรุงพันธุ์ สัตว์ตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	1	2,404,520.00	2,404,520.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	1	2,404,520.00	2,404,520.00	100.00
10	สำนักงานปศุสัตว์ จังหวัดตาก	งบประมาณ จังหวัด	1	307,188.00	307,188.00	100.00
		งบปกติ	13	9,877,233.00	9,877,233.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 2 แหล่ง	14	10,184,421.00	10,184,421.00	100.00
11	สถานีพัฒนาที่ดินตาก **	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	27	20,473,238.00	18,973,638.00	92.68
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	27	20,473,238.00	18,973,638.00	92.68

ที่	กรม/ส่วนราชการ เทียบเท่า	จำแนกตาม แหล่ง งบประมาณ	รวม จำนวน โครงการ	รวมงบประมาณ	ผลความก้าวหน้า การดำเนินงาน	
					เบิกจ่าย	ร้อยละ
12	ศูนย์วิจัยและ พัฒนาการเกษตรตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	11	19,683,282.37	19,683,282.37	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	11	19,683,282.37	19,683,282.37	100.00
13	ด่านตรวจพืชแม่สอด	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	3	302,766.63	302,766.20	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	3	302,766.63	302,766.20	100.00
14	สำนักงานเกษตร จังหวัดตาก	งบประมาณ จังหวัด	3	2,743,930.00	2,743,930.00	100.00
		งบปกติ	17	6,356,469.00	6,356,469.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 2 แหล่ง	20	9,100,399.00	9,100,399.00	100.00
15	ศูนย์ส่งเสริมและ พัฒนาอาชีพ การเกษตรจังหวัดตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	15	1,205,300.00	1,205,300.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	15	1,205,300.00	1,205,300.00	100.00
16	สำนักงานสหกรณ์ จังหวัดตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	30	10,753,052.00	10,753,052.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	30	10,753,052.00	10,753,052.00	100.00
17	สำนักงานการปฏิรูป ที่ดินจังหวัดตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	13	3,277,780.62	3,259,920.62	99.46
		งบประมาณอื่นๆ	12	1,726,696.00	1,671,484.08	96.80
		รวม 2 แหล่ง	25	5,004,476.62	4,931,404.70	98.54
18	การยางแห่งประเทศไทย กำแพงเพชร	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	1	0.00	0.00	0.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 0 แหล่ง	1	0.00	0.00	0.00
19	ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว กำแพงเพชร	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	7	0.00	0.00	0.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 0 แหล่ง	7	0.00	0.00	0.00

ที่	กรม/ส่วนราชการ เทียบเท่า	จำแนกตาม แหล่ง งบประมาณ	รวม จำนวน โครงการ	รวมงบประมาณ	ผลความก้าวหน้า การดำเนินงาน	
					เบิกจ่าย	ร้อยละ
20	ศูนย์หม่อนไหมเฉลิม พระเกียรติตาก	งบประมาณ จังหวัด	0	0.00	0.00	0.00
		งบปกติ	17	12,752,202.00	12,752,202.00	100.00
		งบประมาณอื่นๆ	0	0.00	0.00	0.00
		รวม 1 แหล่ง	17	12,752,202.00	12,752,202.00	100.00
รวม 20 หน่วยงาน		300	327,134,435.26	263,259,924.12	80.47	

ที่มา : กลุ่มยุทธศาสตร์พัฒนาการเกษตร สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดตาก ข้อมูล ณ 30 กันยายน 2568

หมายเหตุ ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ตามแผนปฏิบัติการด้านการเกษตร และสหกรณ์ของจังหวัด ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จังหวัดตาก จำนวน 2 หน่วยงาน

1) โครงการชลประทานตาก มีโครงการที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามแผน จำนวน 4 โครงการ งบประมาณ 62,301,838.69 บาท รายละเอียด ดังนี้

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	ปัญหาอุปสรรคจากการวิเคราะห์	แนวทางแก้ไข
โครงการที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามแผน			
หน่วยงานโครงการชลประทานตาก			
งบจังหวัด (งบประมาณเบิกจ่ายเหลือในปี จำนวน 24,850,000.00 บาท)			
1	โครงการสถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบ ส่งน้ำบ้านวังน้ำผึ้ง แห่งที่ 2 หมู่บ้านวังน้ำผึ้ง ตำบลวังจันทร์ อำเภอสามเงา จังหวัดตาก	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 46 เนื่องจากฝนตกในพื้นที่ทำให้ เป็นอุปสรรคในการก่อสร้าง	กันเงินไว้เบิกเหลือในปี คาดว่าจะแล้วเสร็จ เดือนพฤศจิกายน 2568
งบปกติ (งบประมาณเบิกจ่ายเหลือในปี จำนวน 37,451,838.69 บาท)			
2	สถานีสูบน้ำด้วยไฟฟ้าพร้อมระบบส่งน้ำบ้าน ใหม่เสรีธรรม ตำบลเชียงทอง อำเภอวังเจ้า จังหวัดตาก	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 85 เนื่องจากฝนตกในพื้นที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการ ก่อสร้าง และแนวท่อส่งน้ำบางส่วนติดพื้นที่ เพาะปลูก จำเป็นต้องรอเกษตรกรเก็บเกี่ยว ผลผลิตก่อน จึงจะสามารถเข้าดำเนินการได้	กันเงินไว้เบิกเหลือในปี คาดว่าจะแล้วเสร็จ เดือนมีนาคม 2569
3	ปรับปรุงโรงสูบน้ำ หน่วยสูบน้ำที่ 1 พร้อม ป้องกันตลิ่ง โครงการชลประทานตาก ตำบลวังหิน อำเภอเมืองตาก จังหวัดตาก	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 40 เนื่องจากฝนตกในพื้นที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการ ก่อสร้าง	กันเงินไว้เบิกเหลือในปี คาดว่าจะแล้วเสร็จ เดือนมีนาคม 2569
4	ปรับปรุงฝายห้วยโป่งพร้อมระบบส่งน้ำ สนับสนุนศูนย์พัฒนาโครงการหลวงเลอตอ ตำบลแม่ต๋อน อำเภอแม่ระมาด จังหวัดตาก	อยู่ระหว่างการก่อสร้าง ผลงานร้อยละ 78 เนื่องจากฝนตกในพื้นที่ทำให้เป็นอุปสรรคในการ ก่อสร้าง	กันเงินไว้เบิกเหลือในปี คาดว่าจะแล้วเสร็จ เดือนมีนาคม 2569

2) สถานีพัฒนาที่ดินตาก มีโครงการที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามแผน จำนวน 1 โครงการ งบประมาณ 1,499,600.00 บาท รายละเอียด ดังนี้

ลำดับ	โครงการ/กิจกรรม	ปัญหาอุปสรรคจากการวิเคราะห์	แนวทางแก้ไข
โครงการที่ยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จตามแผน			
หน่วยงานสถานีพัฒนาที่ดินตาก			
งบปกติ (งบประมาณเบิกจ่ายเหลือในปี จำนวน 1,499,600.00 บาท)			
๑	โครงการ บริหารจัดการดินและน้ำทั้งบนดิน และใต้ดินในพื้นที่เสี่ยงภัยแล้งเพื่อเพิ่ม ศักยภาพการผลิตของเกษตรกร	มีผู้ยื่นเสนอราคายื่นเรืงอุธรณ์	กันเงินไว้เบิกเหลือในปี ระยะเวลาดำเนินการ แล้วเสร็จ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘

4. สถานการณ์ด้านการเกษตรที่สำคัญ (สถานการณ์ปัจจุบัน)

4.1 ข้อมูลสถานการณ์น้ำของจังหวัดตาก

4.1.1 ปริมาณฝนสะสมรายปี

- 1) ฝั่งตะวันออก (สามเงา บ้านตาก เมืองตาก วังเจ้า) เฉลี่ย 1,121.45 มม.
- 2) ฝั่งตะวันตก (ท่าสองยาง แม่ระมาด แม่สอด พบพระ อุ้มผาง) เฉลี่ย 1,658.63 มม.

ที่มา : ศูนย์อุตุนิยมวิทยาภาคเหนือ ปริมาณฝนสะสมรายปี 2568 (ข้อมูล ณ วันที่ 1 มกราคม – 6 ธันวาคม 2568)

4.1.2 สถานการณ์น้ำในลำน้ำสายหลัก ปริมาณน้ำในเขื่อน/อ่างเก็บน้ำขนาดกลางของจังหวัดตาก

- 1) เขื่อนภูมิพล ความจุ 13,462.000 ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีน้ำเก็บกักอยู่ที่ 12,405.770 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 92.15 ของปริมาณน้ำในเขื่อนภูมิพลที่สามารถเก็บกักได้
- 2) อ่างเก็บน้ำขนาดกลาง ความจุ 87.30 ล้าน ลบ.ม. ปัจจุบันมีน้ำเก็บกักอยู่ที่ 76.646 ล้าน ลบ.ม. คิดเป็นร้อยละ 87.79 ของปริมาณน้ำในอ่างขนาดกลางที่สามารถเก็บกักได้

4.1.3 แผนความต้องการใช้น้ำของจังหวัดตาก ตามปีฤดูกาล (หน่วย : ล้าน ลบ.ม.)

ฤดูกาล	พื้นที่ใช้น้ำ	เกษตรกรรม	รักษาระบบนิเวศน์	อุปโภค-บริโภค	อุตสาหกรรม	รวม
ฤดูแล้ง (1พ.ย.67-30เม.ย.68)	ในเขต ชป.	68.23	6.44	2.38	0	77.05
	นอกเขต ชป.	50.862	2.62	4.916	0	58.398
ฤดูฝน (1พ.ค.67-31ต.ค.67)	ในเขต ชป.	51.87	6.44	3.42	0	68.35
	นอกเขต ชป.	101.96	3.32	4.915	0	110.195
รวม		272.922	18.82	15.631	0	313.993

ที่มา : โครงการชลประทานตาก ข้อมูล ณ 20 มกราคม 2569

4.2 สถานการณ์สินค้าเกษตรและราคา

4.2.1 สถานการณ์การผลิต

ภาวะเศรษฐกิจการเกษตรของจังหวัดตาก ในปี 2567 หดตัวร้อยละ 0.7 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา เนื่องจากปัจจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตภาคเกษตร อาทิ ปรากฏการณ์เอลนีโญ ทำให้ประสบภาวะภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง ปริมาณน้ำไม่เพียงพอต่อการเพาะปลูกและสภาพอากาศร้อนจัด นอกจากนี้ราคาปัจจัยการผลิตหลายชนิดอยู่ในระดับสูง ทั้งราคาน้ำมันเชื้อเพลิง ปุ๋ยเคมี และวัตถุดิบอาหารสัตว์ ส่งผลให้ต้นทุนการผลิตสินค้าเกษตรเพิ่มสูงขึ้น รายละเอียดในแต่ละสาขา มีดังนี้

4.2.1.1 สาขาพืช ปี 2567 หดตัวร้อยละ 1.1 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยผลผลิตพืชที่สำคัญที่ลดลง ได้แก่ ข้าวนาปี และมันสำปะหลัง

1) ข้าวนาปี

ผลผลิตข้าวนาปี ปี 2567 เท่ากับ 147,564 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 148,230 ตัน หรือลดลงร้อยละ 0.5 เนื่องจากเกิดความเสียหายจากการระบาดของแมลงศัตรูพืช (เพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล) ในพื้นที่หลายอำเภอ อาทิ อำเภอท่าสองยาง แม่ระมาด และแม่สอด ประกอบกับปริมาณน้ำฝนไม่เพียงพอ ในช่วงฤดูเพาะปลูก จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ผลผลิตข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ปี 2567 เท่ากับ 420,403 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 417,480 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.7 เนื่องจากราคายังอยู่ในเกณฑ์ดีจูงใจให้เกษตรกรบางรายปลูกเพิ่มแทนมันสำปะหลัง ประกอบกับไม่มีโรคแมลงศัตรูพืชระบาดมากนัก จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

3) มันสำปะหลัง

ผลผลิตมันสำปะหลัง ปี 2567 เท่ากับ 539,956 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 599,343 ตัน หรือลดลงร้อยละ 9.9 เนื่องจากผลกระทบจากภาวะภัยแล้ง ฝนทิ้งช่วง และสภาพอากาศร้อนจัด ทำให้หัวมันมีขนาดเล็ก ประกอบกับเกษตรกรบางรายปรับเปลี่ยนไปปลูกข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ รวมทั้งขาดแคลนท่อนพันธุ์ดี และราคาค่อนข้างสูง จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง

4) อ้อยโรงงาน

ผลผลิตอ้อยโรงงาน ปี 2567 เท่ากับ 73,950 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 70,541 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.8 เนื่องจากสถานการณ์ราคาอยู่ในเกณฑ์ดีอย่างต่อเนื่องจูงใจให้เกษตรกรดูแลรักษาผลผลิตมากขึ้น จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

5) ลำไย

ผลผลิตลำไย ปี 2567 เท่ากับ 22,018 ตัน เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 20,387 ตัน หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 เนื่องจากลำไยที่ปลูกในช่วงปี 2563 เริ่มให้ผลผลิต ประกอบกับสภาพอากาศหนาวเย็นเหมาะสมต่อการติดดอกออกผล จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

4.2.1.2 สาขาปศุสัตว์ ปี 2567 ขยายตัวร้อยละ 1.2 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยผลผลิตปศุสัตว์ที่เพิ่มขึ้น คือ สุกร และโคเนื้อ

1) สุกร

ผลผลิตสุกร ปี 2567 เท่ากับ 32,537 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 30,127 ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.0 เนื่องจากความต้องการบริโภคภายในประเทศมีอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกษตรกรมีองค์ความรู้ในการป้องกัน และควบคุมโรคภายในฟาร์มที่ดี จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตสุกรเพิ่มขึ้น

2) โคเนื้อ

ผลผลิตโคเนื้อ ปี 2567 เท่ากับ 39,843 ตัว เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 39,423 ตัว หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 1.1 เนื่องจากภาครัฐดำเนินโครงการส่งเสริมการเลี้ยงโคเนื้ออย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเกษตรกรมีองค์ความรู้ การเฝ้าระวังและควบคุมโรคระบาดที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น

4.2.1.3 สาขาประมง ปี 2567 หดตัวร้อยละ 1.3 เมื่อเทียบกับปีที่ผ่านมา โดยผลผลิตประมงที่ลดลง ได้แก่ ประมงน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ และประมงน้ำจืดเพาะเลี้ยง

1) ประมงน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

ผลผลิตประมงน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ ปี 2567 เท่ากับ 1,310 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 1,361 ตัน หรือลดลงร้อยละ 3.8 เนื่องจากปริมาณน้ำในแหล่งน้ำธรรมชาติไม่เพียงพอ และสภาพอากาศร้อนจัดไม่เหมาะสมต่อการเจริญเติบโตของสัตว์น้ำ จึงส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง

2) ประมงน้ำจืดเพาะเลี้ยง

ผลผลิตประมงน้ำจืดเพาะเลี้ยง ปี 2567 เท่ากับ 2,013 ตัน ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีผลผลิต 2,067 ตัน หรือลดลงร้อยละ 2.6 เนื่องจากต้นทุนการผลิตอาหารเพิ่มสูงขึ้น และปริมาณน้ำในแหล่งน้ำไม่เพียงพอ เกษตรกรบางรายจึงปรับลดปริมาณการเลี้ยง ส่งผลให้ปริมาณผลผลิตลดลง

4.2.2 สถานการณ์ราคาสินค้า

4.2.2.1 สาขาพืช

1) ข้าวนาปี

ปี 2567 ราคาข้าวเปลือกนาปี ที่เกษตรกรขายได้ ความชื้น 14-15% เฉลี่ยตันละ 9,433 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมาซึ่งมีราคาเฉลี่ยตันละ 9,013 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.7 เนื่องจากตลาดยังมีความต้องการอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับ ในปี 2567 ผลผลิตข้าวในภาพรวมประเทศ ออกสู่ตลาดลดลงจากสถานการณ์อุทกภัยในแหล่งผลิตสำคัญ ส่งผลให้ราคาข้าวเปลือกปรับตัวสูงขึ้น

2) ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์

ปี 2567 ราคาข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ที่เกษตรกรขายได้ ความชื้นไม่เกิน 14.5% เฉลี่ยกิโลกรัมละ 8.34 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 9.37 บาท หรือลดลงร้อยละ 11.0 เนื่องจากผลผลิตมีความชื้นสูง ประกอบกับผู้ประกอบการโรงงานอาหารสัตว์มีการนำเข้าข้าวโพดเลี้ยงสัตว์จากประเทศเพื่อนบ้านมากขึ้น จึงส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

3) มันสำปะหลัง

ปี 2567 ราคาหัวมันสำปะหลังสดคละที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.59 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 2.88 บาท หรือลดลงร้อยละ 10.1 เนื่องจากคุณภาพผลผลิตไม่ได้มาตรฐานตามที่ตลาดต้องการ จึงส่งผลให้ราคาปรับตัวลดลง

4) อ้อยโรงงาน

ปี 2567 ราคาอ้อยโรงงานที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยตันละ 1,329 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยตันละ 1,119 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 18.7 เนื่องจากสำนักงานคณะกรรมการอ้อยและน้ำตาลทรายประกาศราคาอ้อยขั้นต่ำเฉลี่ย ณ ระดับความหวาน ที่ 10 ซี.ซี.เอส. เพิ่มขึ้น เพื่อให้สอดคล้องกับราคาน้ำตาลในตลาดโลกและความต้องการใช้ในการบริโภคและอุตสาหกรรมต่าง ๆ ที่เพิ่มขึ้น

5) ลำไย

ปี 2567 ราคาลำไยช่อเกรด A ที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 27.89 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 28.71 บาท หรือลดลงร้อยละ 2.9 เนื่องจากผลผลิตมีคุณภาพลดลง ทำให้โรงงานแปรรูปปรับซื้อในราคาต่ำ จึงส่งผลให้ราคาลำไยปรับตัวลดลง

4.2.2.2 สาขาปศุสัตว์

1) สุกร

ปี 2567 ราคาสุกรที่เกษตรกรขายได้ น้ำหนักต่ำกว่า 100 กิโลกรัม เฉลี่ยกิโลกรัมละ 70.96 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 77.24 บาท หรือลดลงร้อยละ 8.1 เนื่องจากปริมาณผลผลิตในภาพรวมเพิ่มขึ้น จึงส่งผลให้ราคาสุกรปรับตัวลดลง

2) โคเนื้อ

ปี 2567 ราคาโคเนื้อที่เกษตรกรขายได้ขนาดกลาง น้ำหนัก 300 - 350 กิโลกรัม เฉลี่ยอยู่ที่ตัวละ 27,222 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยตัวละ 29,402 บาท หรือลดลงร้อยละ 7.4 เนื่องจากปริมาณผลผลิตเพิ่มขึ้น ประกอบกับการส่งออกชะลอตัว จึงทำให้ปริมาณในประเทศ มีมากกว่าความต้องการ ส่งผลให้ราคาโคมีชีวิตปรับตัวลดลง

4.2.2.3 สาขาประมง

1) ประมงน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติ

ปี 2567 ราคาประมงน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติที่เกษตรกรขายได้เฉลี่ย กิโลกรัมละ 59.17 บาท เพิ่มขึ้นจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 59.04 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 0.2 เนื่องจากปริมาณผลผลิตไม่เพียงพอ ต่อความต้องการของผู้บริโภคทั้งในและต่างจังหวัด ส่งผลให้ราคาปรับตัวเพิ่มขึ้น

2) ประมงน้ำจืดเพาะเลี้ยง

ปี 2567 ราคาประมงน้ำจืดเพาะเลี้ยงที่เกษตรกรขายได้ เฉลี่ยกิโลกรัมละ 65.70 บาท ลดลงจากปีที่ผ่านมา ซึ่งมีราคาเฉลี่ยกิโลกรัมละ 65.74 บาท หรือลดลงร้อยละ 0.1 เนื่องจากความต้องการของตลาดลดลง ผู้บริโภคหันไปบริโภคปลาน้ำจืดจากแหล่งน้ำธรรมชาติเพิ่มมากขึ้น จึงส่งผลให้ราคาปลาเพาะเลี้ยงที่เกษตรกรขายได้ปรับตัวลดลง

ข้อมูล : สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร ที่ 2

4.3 สถานการณ์การค้าชายแดน

สถานการณ์การค้าชายแดนไทย-เมียนมา ด้านอำเภอแม่สอด จังหวัดตาก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 จังหวัดตากมีมูลค่าสินค้าส่งออกรวม 58,364.71 ล้านบาท มีมูลค่าสินค้านำเข้ารวม 20,266.69 ล้านบาท มูลค่ารวม 78,631.40 ล้านบาท ดุลการค้า 38,098.02 ล้านบาท รายละเอียดดังนี้

4.3.1 มูลค่าสินค้าส่งออก - นำเข้า

สินค้าส่งออก			สินค้านำเข้า		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	โทรศัพท์มือถือพร้อมอุปกรณ์	2,610.82	1	แร่พลวง (คลังภัณฑ์บน)	13,805.24
2	รถจักรยานยนต์	2,005.26	2	เศษอลูมิเนียมเก่าใช้แล้ว	764.17
3	น้ำมันปาล์ม	1,713.33	3	พริกแห้ง (สิทธิ FORM D)	440.93
4	รถยนต์ (เก่าใช้แล้วนำมาปรับสภาพและส่งออก)	1,672.67	4	พริกสด (สิทธิ FORM D)	354.41
5	น้ำมันดีเซล	1,543.19	5	มะขามเปียก (สิทธิ FORM D)	116.74
6	สินค้าอื่นๆ	48,819.44	6	สินค้าอื่นๆ	4,785.20
	มูลค่ารวม	58,364.71		มูลค่ารวม	20,266.69

ที่มา : ด้านศุลกากรแม่สอด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568)

4.3.2 มูลค่าสินค้าส่งออก - นำเข้า ด้านพืช 5 อันดับแรก

สินค้าส่งออทางด้านพืช			สินค้านำเข้าด้านพืช		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	กากถั่วเหลือง	318.95	1	พริกแห้ง	438.18
2	ข้าวขาว	5.34	2	พริกสด	346.80
3	ใบพลูแห้ง	5.28	3	มะขามเปียก	114.60
4	แอปเปิ้ล	3.14	4	มันเส้น	88.62
5	หมากแห้ง	2.18	5	ขมิ้นแห้ง	38.76
6	อื่นๆ	4.93	6	อื่นๆ	152.33
	มูลค่ารวม	339.82		มูลค่ารวม	1,179.29

ที่มา : ด้านตรวจพืชแม่สอด ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (1 ตุลาคม 2567 - 30 กันยายน 2568)

4.3.3 มูลค่าสินค้าส่งออก - นำเข้า ด้านปศุสัตว์ 5 อันดับแรก

สินค้าส่งออกด้านปศุสัตว์			สินค้านำเข้าด้านปศุสัตว์		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	สุกร	638.67	1	โค	-
2	ชิ้นส่วนไก่	403.67	2	กระบือ	-
3	ไส้กรอกไก่ หมู	308.59	3	แพะ	-
4	ชิ้นส่วนสุกร	113.60	4	แกะ	-
5	ไก่ไข่	41.97	5	หนังโค - หนังกระบือ	-
6	อื่นๆ	92.53	6	อื่นๆ	-
	มูลค่ารวม	1,599.03		มูลค่ารวม	-

ที่มา : ด้านกักกันสัตว์ตาก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568)

หมายเหตุ เนื่องด้วยกรมปศุสัตว์ประกาศชะลอการนำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักร ซึ่งโค กระบือ หรือซากโค ซากกระบือ จากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมา จำนวน 5 ฉบับ ตั้งแต่วันที่ 1 มีนาคม 2566 ถึง 24 พฤษภาคม 2567 เป็นเวลาทั้งสิ้น 451 วัน ซึ่งปัจจุบันประกาศชะลอการนำเข้าหรือนำผ่านราชอาณาจักรซึ่งโค กระบือ หรือซากโค ซากกระบือ จากสาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาดังกล่าว ได้สิ้นสุดลงแล้วแต่ยังไม่มีการให้นำเข้า โค-กระบือ หรือซากโค ซากกระบือ จึงไม่ปรากฏข้อมูลปริมาณและมูลค่าสินค้านำเข้าปศุสัตว์

4.3.4 มูลค่าสินค้าส่งออก - นำเข้า ด้านประมง 5 อันดับแรก

สินค้าส่งออกด้านประมง			สินค้านำเข้าด้านประมง		
ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)	ที่	ชนิดสินค้า	มูลค่า (ล้านบาท)
1	ปลาทรายแดง (ลูกชิ้น)	119.51	1	กุ้งเคย	27.42
2	หอยนางรม (ซอส)	92.19	2	ปลาทรายแดง	12.23
3	ปลาแซลมอน	85.20	3	ปลายอดม่วงทองยาว	8.92
4	ปลาซาร์ดีน (ปลากระป๋อง)	83.78	4	หอยหมาก	6.64
5	สาหร่ายทะเล	80.35	5	ปลาไหลนา	3.08
6	อื่นๆ	585.13	6	อื่นๆ	25.15
	มูลค่ารวม	1,046.16		มูลค่ารวม	83.44

ที่มา : ด้านตรวจประมงตาก ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 (1 ตุลาคม 2567 – 30 กันยายน 2568)

5. สถานการณ์และการช่วยเหลือภัยพิบัติด้านการเกษตร

5.1 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

การให้ความช่วยเหลือภัยพิบัติด้านการเกษตร รวม 9 หน่วยงาน (วตภัย 2 หน่วยงาน, อุกภัย 7 หน่วยงาน) เกษตรกรผู้ประสบภัย รวม 2,406 ราย พื้นที่เสียหายรวมทั้งสิ้น 14,405.00 ไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่ปลูกพืช 14,266.50 ไร่ บ่อดิน 100.50 ไร่ แปลงหญ้าเลี้ยงสัตว์ 38 ไร่
- สัตว์ตาย (ไก่พื้นบ้าน/ไก่วง) 140 ตัว

วงเงินขอรับความช่วยเหลือ รวมวงเงินทั้งสิ้น 27,901,862.50 บาท

5.2 การให้ความช่วยเหลือเกษตรกรผู้ประสบภัยพิบัติ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

อำเภอ	ด้านพืช				ด้านประมง				ด้านปศุสัตว์				รวม	
	กรณี	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่ช่วยเหลือ (ไร่)	วงเงิน (บาท)	เกษตรกร (ราย)	พื้นที่บ่อดิน (ไร่)	กระชังปลา (ตร.ม.)	วงเงิน (บาท)	เกษตรกร (ราย)	แปลงหญ้า (ไร่)	สัตว์ตาย (ตัว)	วงเงิน (บาท)	เกษตรกร (ราย)	วงเงิน (บาท)
อุทกภัย														
1. วันที่ 28 ตุลาคม 2568 และ 7 พฤศจิกายน 2569														
เมืองตาก	พืชตาย	509	1,951.50	3,022,530.00	163	75		351,150.00					672	3,373,680.00
	ดินทับถม	1	1.00	7,000.00									1	7,000.00
บ้านตาก	พืชตาย	767	3317.25	4,739,172.00	6	4.875		22,824.75				773	4,761,996.75	
สามเงา	พืชตาย	190	988.75	1,650,632.00	12	14.375		67,303.75	30	234.00	31	478,720.00	232	2,196,655.75
	ดินทับถม	3	2.00	14,000.00									3	14,000.00
วังเจ้า	พืชตาย	125	525.00	1,040,536.00	13		702.00	258,336.00					138	1,298,872.00
รวม 4 อำเภอ		1,595	6,785.50	10,473,870.00	194	94.250	702.00	699,614.50	30	234.00	31	478,720.00	1,819	11,652,204.50
(รวม เกษตรกรไม่ซ้ำราย)		1,592	6,785.50	10,473,870.00	194	94.250	702.00	699,614.50	30	234.00	31	478,720.00	1,816	11,652,204.50

6. ปัญหา/ข้อเรียกร้องที่เกิดขึ้นในจังหวัด/แนวทางแก้ไข

6.1 การรายงานสถานการณ์ปัญหาพืชผลทางการเกษตรในพื้นที่จังหวัดตาก ปัจจุบันยังไม่มีกรร้องเรียนร้องทุกข์เพิ่มเติมในพื้นที่จังหวัดตาก

6.2 การแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร

จังหวัดตากใช้ช่องทางในการแก้ไขปัญหาหนี้สินเกษตรกร ซึ่งดำเนินการโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ 2 ช่องทาง ดังนี้

6.2.1 กองทุนฟื้นฟูและพัฒนาเกษตรกร

6.2.2 กองทุนหมุนเวียนเพื่อการกู้ยืมแก่เกษตรกรและผู้ยากจน

7. ปัญหาอุปสรรค/ความเสี่ยง/ความท้าทาย ต่อการปฏิบัติราชการด้านการเกษตรของจังหวัด และข้อเสนอวิธีการลดความเสี่ยง

7.1 การทำการเกษตรบางส่วนทำในพื้นที่ป่าซึ่งไม่มีเอกสารสิทธิ์ ทำให้เมื่อเกิดปัญหาด้านต่างๆ เช่น ภัยพิบัติ หรือเมื่อภาครัฐมีนโยบาย/โครงการต่างๆ ที่จะช่วยเหลือเกษตรกร ก็ไม่สามารถดำเนินการได้ ทำให้เกิด การขาดทุนเป็นหนี้สินสะสม